

অধ্যায় ১৫

ধর্ম সম্পর্কীয় অপরাধবোর বিষয়ে

কোনো শ্রেণীৰ ধর্ম অপমানিত কৰাৰ অভি প্রায়ে উপাসনাৰ স্থানৰ ক্ষতি বা অপবিত্ৰ কৰা।

ইচ্ছাকৃত আৰু বিদ্বেষপূৰ্ণ কাৰ্য্য যিকোনো শ্রেণীৰ ধৰ্ম বা ধৰ্মীয় বিশ্বাসৰ অপমানৰ দ্বাৰা ইয়াৰ ধৰ্মীয় অনুভূতি আহত কৰাৰ অভিপ্রায়েৰে কৰা হৈছে।

ধৰ্মীয় সমাৱেশ বিঘ্নিত কৰা।

সমাধি স্থান ইত্যাদিৰ ওপৰত অনধিকাৰ প্ৰৱেশ।

ধৰ্মীয় অনুভূতিৰ আঘাত কৰাৰ ইচ্ছাকৃত অভিপ্রায়েৰে শব্দ উচ্ছাৰিত কৰা ইত্যাদি।

২৯৫। যিয়ে, কোনো উপাসনাৰ স্থান বা কোনো শ্রেণীৰ ব্যক্তিয়ে পৰিত্ব বুলি মান্য কৰা কোনো বস্তু নষ্ট ক্ষতিগ্রস্ত বা অপবিত্ৰ এই অভিপ্রায়েৰে কৰে যে কোনো শ্রেণীৰ ব্যক্তিৰ ধৰ্মৰ তাৰ দ্বাৰা অপমান কৰা হয় বা এইটো সন্তান্য বুলি জানি কৰে যে কোনো শ্রেণীৰ ব্যক্তিয়ে এনে নাশ, ক্ষতি বা অপবিত্ৰ কৰাটো নিজৰ ধৰ্মৰ প্ৰতি অপমান বুলি বিবেচনা কৰে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

^১[২৯৫ক] যিয়েই, [ভাৰতৰ নাগৰিক সমূহৰ] কোনো শ্রেণীৰ ধৰ্মীয় অনুভূতি আহত কৰাৰ ইচ্ছাকৃত আৰু বিদ্বেষপূৰ্ণ অভিপ্রায়েৰে সেই শ্রেণীৰ ধৰ্ম বা ধৰ্মীয় বিশ্বাসৰ অপমান ^১হয়, কথিত বা লিখিত শব্দৰ দ্বাৰা বা সংকেতৰ দ্বাৰা বা দৃশ্যকপনৰ দ্বাৰা বা অন্যথা] কৰে বা কৰাৰ প্ৰয়াস কৰে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি ^১[তিনি বছৰলৈ] বিস্তাৰিত হব পাৰে বা জৰিমনাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

২৯৬। যিয়েই, ধৰ্মীয় উপাসনা বা ধৰ্মীয় উৎসৱত বৈধৰণে বত থকা কোনো সমাৱেশত স্বেচ্ছাই বিঘ্নিত কৰায় তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে যাৰ অৱধি এবছৰলৈ বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

২৯৭। যিয়েই, কোনো উপাসনাৰ স্থানত বা কোনো সমাধিস্থানত বা অন্তেষ্টি ক্ৰিয়াৰ বাবে বা মৃতকৰ অৱশেষৰ নিমিত্তে নিষ্কেপ স্থান ৰাপে আচুতীয়াকৈ বখা কোনো স্থানত অনধিকাৰ প্ৰবেশ বা কোনো মানৱ শৰৰ অসম্মান বা অন্তেষ্টি ক্ৰিয়াৰ কাৰণে সমবেতে কোনো ব্যক্তিক বিঘ্নিত এই অভিপ্রায়েৰে কৰে যে কোনো ব্যক্তিৰ অনুভূতিত আঘাত কৰে বা কোনো ব্যক্তিৰ ধৰ্মৰ অপমান কৰে বা এইটো সন্তান্য বুলি জানি কৰে যে তাৰ দ্বাৰা কোনো ব্যক্তিৰ অনুভূতিত আঘাত কৰিব বা ধৰ্মৰ অপমান কৰিব,

তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি এবছৰলৈ বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

২৯৮। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিৰ ধৰ্মীয় অনুভূতিত আঘাত কৰাৰ ইচ্ছাকৃত অভিপ্রায়সহ সেই ব্যক্তিয়ে শুনাকৈ কোনো শব্দ, উচ্চাৰিত কৰে, বা কোনো শব্দ কৰে, বা সেই ব্যক্তিৰ দৃষ্টি গোচৰতাত কোনো অংগি ভঙ্গি কৰে, বা কোনো বস্তু ৰাখে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি এবছৰলৈ বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

১। ১৯২৭ চনৰ ২৫ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ২ৰ দ্বাৰা অন্তঃস্থাপিত।

২। অনুকূলন আদেশ, ১৯৫০ ৰ “হিজ মেজেষ্টিৰ প্ৰজা” ৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠাপিত।

৩। ১৯৬১ চনৰ ৪১ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ৩ৰ দ্বাৰা কিছুমান নিৰ্দিষ্ট শব্দৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠাপিত।

৪। উপৰোক্ত অধিনিয়মৰ ধাৰা ৩ ৰ দ্বাৰা “দুবছৰ” ৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠাপিত।

অধ্যায় - ১৬

মানুর শারীরৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলোৱা অপৰাধবোৱৰ বিষয়ে
জীৱনৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলোৱা অপৰাধ বোৱৰ বিষয়ে

দোষাবহ নৰবধ।

২৯৯। যিয়ে, মৃত্যু ঘটোৱাৰ অভিপ্ৰায়েৰে বা মৃত্যু ঘটোৱাৰ সন্তাৱনা থকা এনে শাৰীৰিক ক্ষতি হয় বা এই জ্ঞানেৰে বাখিলে যে তাৰ দ্বাৰা মৃত্যু ঘটোৱাৰ সন্তাৱনা আছে এনে জ্ঞানেৰে ঘটোৱাৰ অভিপ্ৰায়েৰে বা তেনে কাৰ্য্যৰ দ্বাৰা যে তেওঁ মৃত্যু ঘটোৱাৰ সন্তাৱনা আছে এনে জ্ঞানেৰে কোনো কাৰ্য্য কৰি মৃত্যু ঘটায়, তেওঁ দোষাবহ নৰবধৰ অপৰাধটো সংঘটিত কৰে।

দৃষ্টান্ত সমূহ

(ক) “ক” ই গাঁত এটাৰ ওপৰত খুঁটি আৰু ঘাঁহ থকা চপৰা এই অভিপ্ৰায়েৰে বাখিলে যাতে তাৰ দ্বাৰা মৃত্যু ঘটিত হয় বা এই জ্ঞানেৰে বাখিলে যে তাৰ দ্বাৰা মৃত্যু ঘটোৱা সন্তাৱ্য। “জ” ই ভূমি দৃঢ় বুলি বিশ্বাস কৰি ইয়াৰ ওপৰেদি খোজ কাঢ়িলে, ভিতৰত পৰিল আৰু তেওঁৰ মৃত্যু ঘটোৱা হ’ল। “ক” ই দোষাবহ নৰবধৰ অপৰাধটো সংঘটিত কৰিলে।

(খ) “ক” ই “জ” ক এটা জোপোহাৰ পিছ পিনে থকা বুলি জানে। “খ” ই এইটো নাজানে। “ক” ই “জ” বা মৃত্যু ঘটোৱাৰ অভিপ্ৰায়েৰে বা এইটো জানি যে তাৰ দ্বাৰা “জ” বা মৃত্যু ঘটোৱাৰ “ক” ই “জ” বুলি বিশ্বাস কৰি ইয়াৰ ওপৰেদি খোজ কাঢ়িলে উৎপ্ৰেৰিত কৰিলে। “খ” ই গুলী কৰিলে আৰু সন্তাৱনা আছে, “খ” ক জোপোহাটোলৈ গুলী কৰিবলৈ উৎপ্ৰেৰিত কৰিলে। “খ” ই গুলী কৰিলে আৰু “জ” বা মৃত্যু ঘটালৈ। ইয়াত “খ” কোনো এটা অপৰাধৰ বাবে দোষী নহ'ব পাৰে, কিন্তু “ক” ই “জ” বা মৃত্যু ঘটালৈ। ইয়াত “খ” কোনো এটা অপৰাধৰ বাবে দোষাবহ নৰবধৰ অপৰাধটো সংঘটিত কৰিলে।

(গ) “ক” ই এটা কুকুৰাক মৰা আৰু চুৰি কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে গুলী কৰি এটা জোপোহাৰ পিছ পিনে থকা “খ” বা মৃত্যু ঘটালৈ, তেওঁ কিন্তু “খ” তাত আছিল “ক” ই ইয়াক নাজানিছিল, যদিও “ক” ই এটা বিধি বিৰুদ্ধ কাৰ্য্য কৰি আছিল, তেওঁ দোষাবহ নৰবধৰ বাবে দোষী নহয়, যিহেতু তেওঁ “খ” ই এটা বিধি বিৰুদ্ধ কাৰ্য্য কৰি আছিল, তেওঁ দোষাবহ নৰবধৰ বাবে দোষী নহয়, যিহেতু তেওঁ “খ” ই এটা বিধি বিৰুদ্ধ কাৰ্য্য কৰি আছিল।

স্পষ্টীকৰণ ১- কোনো ব্যক্তি যিজনে আন এজনক যিজনে কোনো অসুখ, ৰোগ বা শাৰীৰিক অক্ষমতাত ভুগি আছে, শাৰীৰিক ক্ষতি কৰে আৰু তাৰ দ্বাৰা সেই অন্যজনৰ মৃত্যু হৰাগ্রিত কৰে, তেওঁ তেওঁৰ মৃত্যু ঘটোৱা বুলি জনা এনে কোনো কাৰ্য্য কৰি মৃত্যু ঘটোৱাৰ অভিপ্ৰায় কৰা নাছিল।

স্পষ্টীকৰণ ২- যি ক্ষেত্ৰত শাৰীৰিক ক্ষতিৰ দ্বাৰা মৃত্যু ঘটোৱা হয়, সেই ব্যক্তিজন, যিজনে তেনে শাৰীৰিক ক্ষতি কৰে, তেওঁ মৃত্যু ঘটোৱা বুলি গণ্য হৰ, যদিওৰা যথোচিত প্ৰতিকাৰ গ্ৰহণ কৰি আৰু কৌশল পূৰ্ণ চিকিৎসাৰ জৰিয়তে মৃত্যু নিৰ্বাণ কৰিব পৰা গ'লহেতেন।

স্পষ্টীকৰণ ৩- মাত্ৰ গৰ্ভস্থিত শিশুৰ মৃত্যু ঘটোৱাটো নৰবধ নহয়। কিন্তু কোনো জীৱিত শিশুৰ মৃত্যু ঘটোৱাটো দোষাবহ নৰবধৰ পৰ্যায়ত আহিব পাৰে যদি সেই শিশুৰ কিছু অংশ বাহিৰ কৰি উলিয়াই আন হয় যদিওৰা শিশুটোৱে নিশ্চাস নলনেহেতেন বা ইয়াৰ সম্পূৰ্ণ কল্পে জন্ম নহ'লহেতেন। ৩০০। এতৎপৰ্যাত বাদ দিয়া ক্ষেত্ৰবোৰৰ ব্যতিৰেকে আনৰোৰ ক্ষেত্ৰত দোষাবহ নৰবধ হত্যা ইব হত্যা।

যদিহে মৃত্যু ঘটোৱা কাৰ্য্যটো মৃত্যু ঘটোৱাৰ অভিপ্ৰায়েৰে কৰা হয়, বা যদিহে মৃত্যু ঘটোৱা কাৰ্য্যটো মৃত্যু ঘটোৱাৰ অভিপ্ৰায়েৰে কৰা হয়, যে যিজনৰ প্ৰতি অনিষ্টটো কৰা হৈছে, তেওঁৰ মৃত্যু ঘটোৱাৰ সন্তাৱনা আছে, বা জানে যে যিজনৰ প্ৰতি অনিষ্টটো কৰা হৈছে, তেওঁৰ মৃত্যু ঘটোৱাৰ সন্তাৱনা আছে, বা

তৃতীয়তে - যদিহে এইটো কোনো এজন ব্যক্তির শারীরিক ক্ষতি করার অভিপ্রায়েরে করা হয় আরু করিবলৈ অভিপ্রেত শারীরিক ক্ষতিটো প্রকৃতির সাধাৰণ অনুক্ৰমত মৃত্যু ঘটাবলৈ পর্যাপ্ত হয়, বা।

চতুর্থতে - কাৰ্য্যটো কৰা ব্যক্তিজনে এইটো জানে যে এইটো এনে ধৰণৰ আসন্ন ভাৱে বিপদজনক যে এই কাৰ্য্যটোৱে সম্পূৰ্ণ সন্তোষ ভাৱে মৃত্যু ঘটাব বা এনে শারীরিক ক্ষতি কৰিব যিটোৱে মৃত্যু ঘটোৱাৰ সন্তোষনা আছে, আৰু তেওঁ মৃত্যু ঘটোৱা বা পূৰ্বোক্ত মতে ক্ষতি কৰার বিপদাশঙ্কাৰ সন্মুখীন হৰলৈ কোনো উপযুক্ত কাৰণ বিনা কাৰ্য্য কৰে।

দ্রষ্টান্ত সমূহ

(ক) “ক” ই “জ”ৰ মৰণ ঘটোৱাৰ অভিপ্রায়েৰে তেওঁক গুলীয়ালে। ফল স্বৰূপে “জ” বৰ মৃত্যু হ’ল। “ক” ই হত্যা সংঘটিত কৰিলে।

(খ) “ক” ই এইটো জানে যে “জ” ই এনে অসুখত ভুগি আছে যে এইটো সন্তোষ যে এটা ভুকুৱেই তেওঁৰ মৃত্যু ঘটাব পাৰে, তেওঁক শারীরিক ক্ষতি কৰার অভিপ্রায়েৰে কোৰ মাৰিলে। সেই ভুকুটোৰ ফলস্বৰূপে “জ” বৰ মৃত্যু হ’ল। “ক” হত্যাৰ বাবে দোষী, যদিও ভুকুটো প্ৰকৃতিৰ সাধাৰণ অনুক্ৰমত এজন সুস্থান্বৰ ব্যক্তিৰ মৃত্যু ঘটোৱাটো পর্যাপ্ত নহলহেঁতেন। কিন্তু যদি “ক” ই “জ” যে অসুখত ভুগি আছে সেইটো নজনাকৈয়ে তেওঁক এনে এটা ভুকু দিয়ে যিটোৱে প্ৰকৃতিৰ সাধাৰণ অনুক্ৰমত এজন সুস্থান্বৰ ব্যক্তিৰ মৃত্যু নথটালেহেঁতেন।

এই ক্ষেত্ৰত, যদিও “ক” বৰ শারীরিক ক্ষতি কৰার অভিপ্রায়, তথাপিও, “ক” হত্যাৰ বাবে দোষী নহয়, যদিহে তেওঁৰ মৃত্যু ঘটোৱা বা এনে শারীরিক ক্ষতি কৰার অভিপ্রায় নাই, যিটোৱে প্ৰকৃতিৰ সাধাৰণ অনুক্ৰমত এজন সুস্থান্বৰ ব্যক্তিৰ মৃত্যু ঘটায়।

(গ) “ক” ই “জ” ক অভিপ্রায়েৰে তৰোৱালৰ আঘাত বা দণ্ডাঘাত দিলে যি প্ৰকৃতিৰ সাধাৰণ অনুক্ৰমত এজন মানুহৰ মৃত্যু ঘটাব পৰাকৈ পর্যাপ্ত, ফলস্বৰূপে “জ” বৰ মৃত্যু হ’ল। এই ক্ষেত্ৰত “ক” হত্যাৰ বাবে দোষী, যদিওৱা “জ” বৰ মৃত্যু ঘটোৱাটো তেওঁৰ অভিপ্রায় নহব পাৰে।

(ঘ) “ক” ই কোনো উপযুক্ত কাৰণ নোহোৱাকৈ গুলীভৰা কামান এজাক মানুহৰ ওপৰত চলালে আৰু তেওঁলোকৰ এজনৰ মৃত্যু ঘটালে। “ক” হত্যাৰ বাবে দোষী, যদিওৱা তেওঁৰ কোনো এজন নিৰ্দিষ্ট মানুহক বধ কৰাব পূৰ্বে সংকল্পিত অভিসংক্ষি নাথাকিব পাৰে।

ব্যতিক্ৰম ১ — দোষাবহ নৰবধ কেতিয়া হত্যা নহয় - দোষাবহ নৰবধ হত্যা নহয় যদিহে অপৰাধীজনে গন্তীৰ আৰু আচন্তিত প্ৰকোপনৰ বশবন্তী হৈ আত্ম সংযমৰ শক্তিৰ পৰা বঢ়িত হৈ অন্য কোনো এজন ব্যক্তিৰ যিজনে প্ৰকোপনটো দিছিল, মৃত্যু, ভুল বা দুৰ্ঘটনা ক্ৰমে ঘটায়।

ওপৰৰ ব্যতিক্ৰমটো নিম্নোক্ত পৰম্পৰক সমূহৰ সাপেক্ষে হব :-

প্ৰথম -- যে প্ৰকোপনটো কোনো ব্যক্তিক বধ কৰাব বা অনিষ্ট কৰাব বাবে এটা উপযুক্ত কাৰণ কৰে অপৰাধীজনৰ দ্বাৰা বিচৰা হোৱা নাই বা স্বেচ্ছাই প্ৰকোপিত হোৱা নাই।

দ্বিতীয় -- যে প্ৰকোপনটো বিধি পালন ক্ৰমে কোনো কাৰ্য্যকৰণৰ দ্বাৰা বা কোনো লোক সেৱকৰ দ্বাৰা তেনে লোক সেৱকৰ ক্ষমতাৰ বিধি সন্মত প্ৰয়োগত দিয়া হোৱা নাই।

তৃতীয় -- যে ব্যক্তিগত প্ৰতিবক্ষাৰ অধিকাৰৰ বিধি সন্মত প্ৰয়োগত কোনো কাৰ্য্য কৰাব দ্বাৰা প্ৰকোপন দিয়া হোৱা নাই।

স্পষ্টীকৰণ - প্ৰকোপনটো হত্যাৰ পর্যায়ৰ অপৰাধ হোৱাটো নিবাৰণ কৰিব পৰাকৈ গন্তীৰ আৰু আচন্তিত আছিল নে নাই সেইটো এটা তথ্যৰ প্ৰম্ভ।

দৃষ্টান্ত সমূহ

(ক) “ক” ই “জ” ব দ্বারা দিয়া হোৱা প্রকোপনৰ দ্বারা উত্তেজিত হোৱা আবেগৰ বশৱর্তী হৈ “জ” ব সন্তান “ঝ” ক অভিপ্ৰায়সহ বধ কৰিলে। এইটো এটা হত্যা, যিহেতু প্রকোপনটো শিশুটোৰ দ্বারা দিয়া হোৱা নাছিল আৰু শিশুটোৰ মৃত্যু সেই প্রকোপনৰ দ্বারা কোনো কাৰ্য্যকৰণত দুঃটনা বা দুর্দশা কৰমে হোৱা নাছিল।

(খ) “ঝ” ই “ক” ক গন্তীৰ আৰু আচম্ভিত প্রকোপন দিলে, এই প্রকোপনত তেওঁৰ ওচৰত অদৃশ্য হৈ থকা “জ” ক হত্যা কৰাৰ অভিপ্ৰায় নথকাকৈ বা তেওঁক বধ কৰিব পাৰে বুলি তেওঁ নিজে নজনাকৈ “ক” ই “ঝ” ব ওপৰত পিষ্টল চলালে। “ক” ই “জ” ক বধ কৰিলে। এই ক্ষেত্ৰত “ক” ই হত্যা সংঘটিত কৰা নাই, কিন্তু মাত্ৰ দোষাবহ নৰবধহে কৰিলে।

(গ) “ক” ক ন্যায়বন্ধী “জ” ব দ্বারা বিধি সম্মত ভাবে গ্ৰেপ্তাৰ কৰা হৈছে। গ্ৰেপ্তাৰ কৰাৰ ফলত “ক” আচম্ভিত আৰু প্ৰচণ্ড আবেগত উত্তেজিত হৈ পৰিল আৰু “জ” ক বধ কৰিলে। এইটো এটা হত্যা, কাৰণ প্রকোপনটো এজন লোক সেৱকৰ দ্বারা তেওঁৰ ক্ষমতালীৰ প্ৰয়োগত কৰা এটা কাৰ্য্যৰ দ্বারা দিয়া হৈছিল।

(ঘ) “ক” ই এজন দণ্ডাধীশ “জ” ব সন্মুখত সাক্ষী হিচাবে হাজিৰ হৈছে। “জ” ই কলে যে তেওঁ “ক” ব অভিসাক্ষ্যৰ এটা কথাও বিশ্বাস নকৰে, আৰু যে “ক” ই নিজে মিছা সাক্ষ্য দিছে। এই কথাবোৰৰ দ্বারা “ক” আচম্ভিত আবেগপ্ৰস্থ হৈ পৰিল আৰু “জ” ক বধ কৰিলে। এইটো হত্যা।

(ঙ) “ক” ই “জ” ব নাকটো টানিবলৈ প্ৰয়াস কৰিলে। “জ” ই ব্যক্তিগত প্ৰতিৰক্ষাৰ অধিকাৰৰ প্ৰয়োগত “ক” ক তেওঁক এইটো কৰাত বাধা দিবলৈ ধৰি ললে। ফলস্বৰূপে “ক” আচম্ভিত আৰু প্ৰচণ্ড আবেগ প্ৰস্থ হৈ পৰিল আৰু “জ” ক বধ কৰিলে। এইটো হত্যা। যিহেতু প্রকোপনটো ব্যক্তিগত প্ৰতিৰক্ষাৰ অধিকাৰৰ প্ৰয়োগত কৰা এটা কাৰ্য্যৰ দ্বারা দিয়া হৈছিল।

(চ) “জ” ই “খ” ক কোবালে। এই প্রকোপনৰ দ্বাৰা “খ” প্ৰচণ্ড খঙ্গত উত্তেজিত হৈ পৰিল। বাটুৰো “ক” ই “খ” ব খঙ্গৰ সুবিধা লবৰ আৰু তেওঁৰ দ্বাৰা “জ” ক বধ কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে, সেই উদ্দেশ্যে “ক” ব হাতত এখন কটাৰী তুলি দিলে। কটাৰী খনৰ দ্বাৰা “খ” ই “জ” ক বধ কৰিলে। এই ক্ষেত্ৰত “খ” ই কেৱল দোষাবহ নৰবধহে কৰিব পাৰে, কিন্তু “ক” হত্যাৰ বাবে দোষী।

ব্যতিক্ৰম ২ — দোষাবহ নৰবধ হত্যা নহয়, যদিহে অপৰাধীজনে, শৰীৰ বা সম্পত্তিৰ ব্যক্তিগত প্ৰতিৰক্ষাৰ অধিকাৰ সদৰিষ্ঠাসত প্ৰয়োগ কৰি, বিধিৰ দ্বাৰা তেওঁক দিয়া ক্ষমতা অতিক্ৰম কৰে আৰু সেই ব্যক্তিজনৰ যিজনৰ বিৰুদ্ধে তেওঁ তেনে অধিকাৰ প্ৰয়োগ কৰি আছে পূৰ্ব পৰিকল্পনা বিনা, আৰু তেনে প্ৰতিৰক্ষাৰ বাবে যিমান যিনি যথেষ্ট তাতকৈ অধিক অনিষ্ট কৰাৰ অভিপ্ৰায় বিনা মৃত্যু ঘটায়।

দৃষ্টান্ত

“জ” ই “ক” ক চাবুক মাৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিলে, কিন্তু “ক” ক কোনো গুৰুতৰ আঘাত দিয়া ধৰণে নহয়। “ক” ই এটা পিষ্টল উলিয়ালে। “জ” ই অভ্যাসাত চলায়েই থাকিল। “ক” ই এনেদৰে সদ্ভাৱপূৰ্বক বিশ্বাস কৰি যে তেওঁ আন কোনো প্ৰকাৰে নিজকে চাবুকাঘাতৰ পৰা বচাব নোৱাৰে “জ” ক গুলীয়াই তেওঁৰ মৃত্যু ঘটালে। “ক” ই হত্যা কৰা নাই কিন্তু কেৱল দোষাবহ নৰবধহে কৰিছে।

ব্যতিক্ৰম ৩ — দোষাবহ নৰবধ হত্যা নহয়, যদিহে অপৰাধীজনে, নিজে এজন লোক সেৱক হৈ বা লোক ন্যায়ৰ অগ্ৰসৰতাৰ বাবে কাৰ্য্য কৰা এজন লোক সেৱকক সহায়তা কৰি, বিধিৰ দ্বাৰা তেওঁক প্ৰদত্ত ক্ষমতা অতিক্ৰম কৰে আৰু এনে এটা কাৰ্য্য কৰি যিটো বিধি সম্মত আৰু তেনে লোক সেৱক জনে তেওঁৰ কৰ্তৃব্যৰ সম্যক পালনৰ বাবে আৱশ্যকীয় বুলি সদ্ভাৱপূৰ্বক বিশ্বাস কৰে আৰু যিজনৰ ব্যক্তিৰ মৃত্যু ঘটোৱা হৈছে তেওঁৰ প্ৰতি কোনো বিদেশ ভাৱ নোহোৱাকৈ মৃত্যু ঘটায়।

ব্যতিক্ৰম ৪ — দোষাবহ নৰবধ হত্যা নহয় যদিহে এইটো পূৰ্ব পৰিকল্পনা বিনা হঠাতে হোৱা

এখন কাজিয়ার ফলত তীব্র আবেগের বশবন্তী হৈ হঠাতে মৰামৰি কৰি আৰু অপৰাধী জনৰ দ্বাৰা অন্যায় সুবিধা প্ৰহণ নকৰাকৈ বা নিষ্ঠুৰ বা অসাধাৰণ ধৰণে কাৰ্য্য নকৰাকৈ, কৰা হয়।

স্পষ্টীকৰণ - এনেৰোৰ ক্ষেত্ৰত কোনটো পক্ষই প্ৰকোপন দিছে বা প্ৰথম অভ্যাঘাত কৰিছে সেইটো অপ্ৰয়োজনীয়।

ব্যক্তিক্রম ৫ — দোষাবহ নৰবধ হত্যা নহয় যেতিয়া সেই ব্যক্তিজন যিজনৰ মৃত্যু ঘটোৱা হৈছে, ওঠৰ বছৰৰ অধিক বয়সৰ হৈ নিজৰ সম্মতিক্ৰমে মৃত্যু ভোগ কৰে বা মৃত্যুৰ বিপদাশঙ্কা লয়।

দ্রষ্টান্ত

“ক”ই প্ৰোচনা দি ওঠৰ বছৰ বয়সৰ তলৰ ব্যক্তি এজন “জ” ক, স্বেচ্ছাই আত্মহত্যা কৰালৈ। এই ক্ষেত্ৰত “জ” ব কম বয়সৰ কাৰণে, তেওঁ তেওঁৰ নিজৰ মৃত্যুৰ বাবে সম্মতি দিবলৈ অসমৰ্থ আছিল, গতিকে “ক”ই হত্যাৰ অপপ্ৰেৰণ দিলে।

৩০১। যদি কোনো ব্যক্তিয়ে কোনো এনে কাৰ্য্য কৰি যাৰ দ্বাৰা তেওঁৰ অভিপ্ৰায় মৃত্যু ঘটোৱা বা যাৰ দ্বাৰা মৃত্যু ঘটোৱা সন্ভাব্য বুলি তেওঁ জানে, কোনো ব্যক্তিৰ মৃত্যু ঘটায়, যিজনৰ মৃত্যু ঘটোৱা তেওঁৰ অভিপ্ৰায় নহয় নাইবা তেওঁৰ মৃত্যু ঘটোৱা সন্ভাব্য বুলি তেওঁ নাজানে, দোষাবহ নৰবধ কৰে, তেন্তে অপৰাধীৰ দ্বাৰা কৰা দোষাবহ নৰবধ সেই প্ৰকাৰৰ হব যদিহে তেওঁ ব্যক্তিজনৰ মৃত্যু ঘটালেহেঁতেন যাৰ মৃত্যু তেওঁৰ অভিপ্ৰেত আছিল, বা যাৰ মৃত্যু ঘটাব পাৰে বুলি তেওঁ জানিছিল।

৩০২। যিয়ে, হত্যা সংঘটিত কৰে তেওঁ মৃত্যু বা [আজীৱন কাৰাবাস] ৰে দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

*৩০৩। যিয়ে, [আজীৱন কাৰাবাস] ৰ দণ্ডাদেশৰ অধীনত থাকি, হত্যা সংঘটিত কৰে, তেওঁ মৃত্যুৰে দণ্ডিত হব।

৩০৪। যিয়ে, হত্যাৰ পৰ্যায়ৰ নোহোৱা দোষাবহ নৰবধ কৰে, তেওঁ *[আজীৱন কাৰাবাস] ৰে বা দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ, বাবেও দায়ী হব, যদিহে, যি কাৰ্য্যৰ দ্বাৰা মৃত্যু ঘটোৱা হৈছে, মৃত্যু ঘটোৱাৰ অভিপ্ৰায়েৰে কৰা হৈছে বা মৃত্যু ঘটোৱাৰ সন্ভাৱনা থকা এনে শাৰীৰিক ক্ষতি কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে কৰা হয়, বা দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়ৰে দণ্ডিত হব যদিহে কাৰ্য্যটো এই জ্ঞানসহ কৰা হয় যে ই মৃত্যু ঘটোৱাৰ সন্ভাৱনা আছে, কিন্তু মৃত্যু ঘটোৱাৰ অভিপ্ৰায় নোহোৱাকৈ বা মৃত্যু ঘটোৱাৰ সন্ভাৱনা থকা এনে শাৰীৰিক ক্ষতি কৰাৰ কোনো অভিপ্ৰায় নোহোৱাকৈ কৰা হয়।

৩০৪ক। যিয়ে, কোনো উদ্কত বা অসাৰধান কাৰ্য্য কৰি কোনো ব্যক্তিৰ মৃত্যু ঘটায় যি দোষাবহ নৰবধৰ পৰ্যায়ভুক্ত নহয়, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়ৰে দণ্ডিত হব]।

৩০৪খ। (১) যেতিয়া কোনো নাৰীৰ মৃত্যু, কোনো পোৱণ বা শাৰীৰিক ক্ষতিৰ দ্বাৰা সংঘটিত হয় বা স্বাভাৱিক পৰিস্থিতিৰ বাহিৰে অন্যথা তেওঁ বিবাহৰ সাত বছৰৰ ভিতৰত ঘটে আৰু তেওঁ মৃত্যুৰ

১। ১৯৫৫ চনৰ ২৬ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ১১৭ আৰু অনুসূচীৰ দ্বাৰা “আজীৱন নিৰ্বাসন” ৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠাপিত (১-১-৫৬ ৰ পৰা প্ৰভাৱী হোৱাকৈ)।

*মিথু বনাম পঞ্জার এ আই আৰ ১৯৮৩ উচ্চতম ন্যায়ালয় ৪৭৩ ত উচ্চতম ন্যায়ালয়ে এই ধাৰাটো অসংবিধানিক বুলি অভিখণ্ডিত কৰিছে আৰু বাতিল ঘোষিত কৰিছে।

২। ১৮৭০ চনৰ ২৭ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ১২ ৰ দ্বাৰা অন্তঃস্থাপিত।

৩। ১৯৮৬ চনৰ ৪৩ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ১০ ৰ দ্বাৰা অন্তঃস্থাপিত (১৩-১১-৮৬ ৰ পৰা প্ৰভাৱী হোৱাকৈ)।

আশু পূর্বে যৌতুকৰ কোনো দাবীৰ কাৰণে বা ইয়াৰ সম্পর্কত তেওঁৰ স্বামীৰ দ্বাৰা বা তেওঁৰ স্বামীৰ কোনো আঘাতীয়ৰ দ্বাৰা নিষ্ঠুৰতা বা হাৰাশান্তি দিয়া হৈছিল বুলি দেখুৱা হয়, তেনে মৃত্যুক “যৌতুকৰ বাবে মৃত্যু” হোৱা বুলি কোৱা হয়, আৰু এনে স্বামী বা আঘাতীয়ই তেওঁৰ মৃত্যু ঘটোৱা বুলি গণ্য কৰা হব।

স্পষ্টীকৰণ - এই উপ-ধাৰাৰ প্ৰয়োজনার্থে, “যৌতুক” শব্দটো নিষেধ অধিনিয়ম, ১৯৬১ (১৯৬১ ব ২৮) ব ধাৰা ২ ত থকাৰ দৰে একে অৰ্থ হব।

(২) যিয়ে, যৌতুকৰ বাবে মৃত্যু ঘটায়, তেওঁ কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি সাত বছৰতকৈ কম নহ'ব কিন্তু যিটো আজীৱন কাৰাবাসলৈ বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব।]

শিশু বা উন্মাদ ব্যক্তিৰ
আত্মহত্যাৰ অপপ্ৰেৰণা।

আত্মহত্যাৰ অপপ্ৰেৰণা।

হত্যা কৰাৰ প্ৰয়াস।

আজীৱন কাৰাবাসীৰ দ্বাৰা
প্ৰয়াস।

৩০৫। যদিহে ওঠৰ বছৰ বয়সৰ তলৰ কোনো ব্যক্তি, কোনো উন্মাদ ব্যক্তি, কোনো বিভ্ৰমচিত্তৰ ব্যক্তি, কোনো নিৰ্বোধ বা মাতাল অৱস্থাত থকা কোনো ব্যক্তিয়ে আত্মহত্যা কৰে, যিয়ে এনে আত্মহত্যা কৰণত অপপ্ৰেৰণা দিয়ে, তেওঁ মৃত্যু বা [আজীৱন কাৰাবাস] বে বা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰৰ অধিক নহ'ব, দণ্ডিত হব, আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

৩০৬। যদিহে কোনো ব্যক্তিয়ে আত্মহত্যা কৰে, যিয়ে এনে আত্মহত্যা কৰণত অপপ্ৰেৰণা যিয়ে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব, আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব, আৰু যদি এনে কাৰ্য্যৰ দ্বাৰা কোনো ব্যক্তিৰ আঘাত কৰা হয়, তেতিয়া অপৰাধীজন হয় [আজীৱন কাৰাবাস] বে নতুৱা ইয়াত ওপৰত উল্লেখিত ধৰণৰ এনে দণ্ডৰ বাবে দায়ী হব।

৩০৭। যিয়ে, কোনো কাৰ্য্য এনে অভিপ্ৰায় বা জ্ঞানসহ আৰু এনে পৰিস্থিতিৰ অধীনত কৰে, যে যদি তেওঁ সেইটো কাৰ্য্যৰে মৃত্যু ঘটালেহেঁতেন, তেওঁ হত্যাৰ বাবে দোষী হ'লেহেঁতেন, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব, আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব, আৰু যদি এনে কাৰ্য্যৰ দ্বাৰা কোনো ব্যক্তিৰ আঘাত কৰা হয়, তেতিয়া অপৰাধীজন হয় [আজীৱন কাৰাবাস] বে নতুৱা ইয়াত ওপৰত উল্লেখিত ধৰণৰ এনে দণ্ডৰ বাবে দায়ী হব।

[যেতিয়া এই ধাৰা [আজীৱন কাৰাবাস] বে দণ্ডদেশাধীন হৈ থাকে, যদিহে তেওঁৰ আঘাত ঘটোৱা হয়, মৃত্যুৰে দণ্ডিত হব]।

দৃষ্টান্ত সমূহ

(ক) “ক” ই “জ” ক বধ কৰাৰ অভিপ্ৰায়ৰে গুলীয়ালে, এনে পৰিস্থিতিৰ অধীনত যে যদিহে মৃত্যু হ'লেহেঁতেন, তেন্তে “ক” হত্যাৰ বাবে দোষী হ'লেহেঁতেন। “ক” এই ধাৰাৰ অধীনত দণ্ডিত হৰলৈ দায়ী।

(খ) “ক” ই, কোমল বয়সৰ এটা শিশুৰ মৃত্যু ঘটোৱাৰ অভিপ্ৰায়ৰে, ইয়াক এনে নিৰ্জন স্থানত পেলাই থলে। ‘ক’ই এই ধাৰাত পৰিভাৱিত অপৰাধটো কৰিলে যদিহে এনে দৰে গুলী কৰি, তেওঁ “জ” ক আহত কৰে, তেনে হলে তেওঁ এই ধাৰাত [প্ৰথম দফাৰ] পিছৰ ভাগত উপৰাঙ্গিত দণ্ডৰ বাবে দায়ী হব।

(গ) “ক” ই “জ” ক হত্যা কৰাৰ অভিপ্ৰায়ৰে এটা বন্দুক কিমে আৰু ইয়াত গুলী ভৰায়। “ক” ই এই পৰ্যন্ত অপৰাধটো কৰা নাই। ‘ক’ই “জ” লৈ বন্দুকটো গুলীয়ালে। তেওঁ এই ধাৰাত পৰিভাৱিত অপৰাধটো কৰিলে আৰু যদিহে এনে দৰে গুলী কৰি, তেওঁ “জ” ক আহত কৰে, তেনে হলে তেওঁ এই ধাৰাত [প্ৰথম দফাৰ] পিছৰ ভাগত উপৰাঙ্গিত দণ্ডৰ বাবে দায়ী হব।

(ঘ) “ক” ই “জ” ক বিহ খুৱাই হত্যা কৰাৰ অভিপ্ৰায়ৰে বিহ কিনিলে আৰু ইয়াৰ খাদ্যৰ

১। ১৯৫৫ চনৰ ২৬ অধিনিয়মৰ ধাৰা ১১৭ আৰু অনুসূচীৰ দ্বাৰা “আজীৱন নিৰ্বাসন” ব বাবে প্ৰতিষ্ঠাপিত।

২। ১৮৭০ চনৰ ২৭ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ১১ ব দ্বাৰা সংযুক্ত কৰা হৈছে।

৩। ১৮৯১ চনৰ ১২ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ২ আৰু অনুসূচীৰ ২ ব দ্বাৰা অন্তঃস্থাপিত।

সৈতে মিলালে যিটো “ক” ই নিজৰ লগত বাখে, “ক”ই এই পর্যন্ত এই ধাৰাত পৰিভাষিত অপৰাধটো কৰা নাই। “ক” ই খাদ্য “জ” ব মেজৰ ওপৰত থলে বা ইয়াক “জ” ব মেজৰ ওপৰত থবলৈ “জ” ব সেৱকক দিলে। “ক” ই এই ধাৰাত পৰিভাষিত অপৰাধটো সংঘটিত কৰিলে।

দোষাবহ নৰবধৰ কৰাৰ প্ৰয়াস।

৩০৮। যিয়ে, কোনো কাৰ্য্য এনে অভিপ্ৰায় বা জ্ঞানসহ আৰু এনে পৰিস্থিতিৰ অধীনত কৰে যে যদি তেওঁ সেই কাৰ্য্যটোৱা দ্বাৰা মৃত্যু ঘটালেহেঁতেন, তেওঁ হত্যাৰ পৰ্যায়ৰ নোহোৱা দোষাবহ নৰবধৰ বাবে দোষী হ'লেহেঁতেন, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি তিনি বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়ৰে দণ্ডিত হৰ, আৰু যদি তেনে কাৰ্য্যৰ দ্বাৰা কোনো ব্যক্তিৰ আঘাত ঘটোৱা হৰ, তেন্তে তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি সাত বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়ৰে দণ্ডিত হৰ।

দৃষ্টান্ত

‘ক’ ই, গন্তীৰ আৰু আচম্ভিত প্ৰকোপনত “জ” লৈ পিষ্টলেৰে গুলীয়ালে এনে পৰিস্থিতিৰ অধীনত যে যদিহে তেওঁ তাৰ দ্বাৰা মৃত্যু ঘটালেহেঁতেন, তেন্তে তেওঁ হত্যাৰ পৰ্যায়ৰ নোহোৱা দোষাবহ নৰবধৰ বাবে দোষী হ'লেহেঁতেন। ‘ক’ ই এই ধাৰাত পৰিভাষিত অপৰাধটো কৰিলে।

আত্মহত্যা কৰাৰ প্ৰয়াস।

৩০৯। যিয়ে, আত্মহত্যা কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰে আৰু তেনে অপৰাধ সংঘটনৰ বাবে কোনো কাৰ্য্য কৰে, তেওঁ বিনাশ্রম কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি এবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে, [বা জৰিমনাৰে, বা উভয়ৰে] দণ্ডিত হৰ।

ঠগ।

৩১০। যিয়ে, এই অধিনিয়মখন পাৰিত হোৱাৰ পিছত যি কোনো সময়ত হত্যাৰ দ্বাৰা বা হত্যা সহিত লুঠন বা শিশু চুৰি কৰাৰ উদ্দেশ্যে, অন্য ব্যক্তি বা অন্য ব্যক্তি সকলৰ সৈতে অভ্যাসিক ভাৱে সহযোগী হৈ থাকে, তেওঁ ঠগ।

দণ্ড

৩১১। যিয়ে, ঠগ হয়, তেওঁ ১[আজীৱন কাৰাবাস] বে দণ্ডিত হৰ আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হৰ।

গৰ্ভপাত কৰোৱা, অজাত শিশুৰ ক্ষতি কৰোৱা, শিশু পেলাই হৈ

যোৱা আৰু জন্মৰ গোপনকৰণৰ বিষয়ে

গৰ্ভপাত কৰোৱা।

৩১২। যিয়ে, কোনো এগৰাকী সন্তান সন্তোষ তিৰোতাক স্বেচ্ছাই গৰ্ভপাত কৰায়, যদিহে তেনে গৰ্ভপাত সন্তোষ পূৰ্বৰক তিৰোতা গৰাকীৰ জীৱন ৰক্ষা কৰা উদ্দেশ্যে কৰোৱা নহয়, তেন্তে তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি তিনি বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়ৰে দণ্ডিত হৰ, আৰু যদিহে তিৰোতা গৰাকী স্পন্দন গৰ্ভা হয়, তেন্তে তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি সাত বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে, দণ্ডিত হৰ আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হৰ।

স্পষ্টীকৰণ - কোনো তিৰোতা, যিজনীয়ে নিজে নিজৰ গৰ্ভপাত কৰায়, তেওঁও এই ধাৰাৰ অৰ্থৰ অনুগত হৰ।

তিৰোতা গৰাকীৰ সন্মতি বিনা
গৰ্ভপাত কৰোৱা।

৩১৩। যিয়ে, অন্তিম পূৰ্বৰত্তী ধাৰাটোত পৰিভাষিত অপৰাধটো তিৰোতা গৰাকীৰ সন্মতি বিনা সংঘটিত কৰে, তিৰোতা গৰাকী স্পন্দিত গৰ্ভা হওঁকেই বা নহওঁকেই, তেওঁ ১[আজীৱন কাৰাবাস] বে বা দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে, দণ্ডিত হৰ, আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হৰ।

১। ১৮৮২ চনৰ ৮ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ৭ ব দ্বাৰা “আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হৰ” ব বাবে
প্ৰতিষ্ঠাপিত।

২। ১৯৫৫ চনৰ ২৬ অধিনিয়মৰ ধাৰা ১১৭ আৰু অনুসূচীৰ দ্বাৰা “আজীৱন নিৰ্বাসন” ব বাবে
প্ৰতিষ্ঠাপিত (১-১-১৯৫৬ ব পৰা প্ৰভাৱী হোৱাকৈ)।

গৰ্ভপাত কৰোৱা অভিপ্ৰায়েৰে
কৰা কাৰ্যৰ দ্বাৰা ঘটিত মৃত্যু।

যদি তিৰোতা গৰাকীৰ সন্মতি
বিনা কাৰ্য কৰা হয়।

শিশুক জীৱিত ভাৱে জন্ম
হোৱাত বাধাদান কৰাৰ বা
জন্মৰ পিছত ইয়াৰ মৃত্যু
ঘটোৱাৰ অভিপ্ৰায়েৰে কৰা
কাৰ্য।

দোষাবহ নৰবধৰ পৰ্যায়ৰ
কাৰ্যৰ দ্বাৰা স্পন্দনশীল
অজাত শিশুৰ মৃত্যু ঘটোৱা।

পিতা মাতা বা ইয়াৰ
তত্ত্বাধানৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত ব্যক্তিৰ
দ্বাৰা ১২ বছৰ বয়সৰ তলৰ
শিশুৰ অৰক্ষিতভাৱে এৰি
যোৱা আৰু পৰিত্যাগ কৰা।

মৃত দেহৰ গোপন সংকাৰৰ
দ্বাৰা জন্মৰ গোপনকৰণ।

আঘাত।

৩১৪। যিয়ে, সন্তান সন্তোষ তিৰোতা এগৰাকীৰ গৰ্ভপাত কৰোৱাৰ অভিপ্ৰায়েৰে, এনে কোনো কাৰ্য
কৰে যিটোৱে তেনে তিৰোতাৰ মৃত্যু ঘটায় তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ
পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব,

আৰু যদি তিৰোতা গৰাকীৰ সন্মতি বিনা কাৰ্যটো কৰা হয়, তেন্তে তেওঁ, হয় ১[আজীৱন
কাৰাবাস] ৰে নাইবা ওপৰত উল্লেখিত দণ্ডৰে দণ্ডিত হব।

স্পষ্টাকৰণ - এই অপৰাধটোৱে বাবে এইটো আৱশ্যকীয় নহয় যে অপৰাধীজনে এইটো জন্ম
উচিত যে কাৰ্যটোৱে মৃত্যু ঘটোৱাৰ সন্তোষ আছে।

৩১৫। যিয়েই, কোনো শিশুৰ জন্মৰ পূৰ্বে কোনো কাৰ্য এই অভিপ্ৰায়েৰে কৰে যে সেই শিশুৰ
জীৱিত ভাৱে জন্ম হোৱাত বাধা দিয়া হয় বা জন্মৰ পিছত ইয়াৰ মৃত্যু ঘটায়, আৰু যদি তেনে কাৰ্যৰ
দ্বাৰা সেই শিশুটো জীৱিত ভাৱে জন্মাত বাধা দিয়ে বা ইয়াৰ জন্মৰ পিছতে ইয়াৰ মৃত্যু ঘটায় যদি
সেই কাৰ্য মাত্ৰ জীৱন বক্ষা কৰাৰ উদ্দেশ্যে সন্দৰপূৰ্বক কৰা নহয়, তেন্তে তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা
কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

৩১৬। যিয়ে, এনে পৰিস্থিতিত কোনো কাৰ্য কৰে যে যদিহে তেওঁ তাৰ দ্বাৰা মৃত্যু ঘটালেহেঁতেন
তেন্তে তেওঁ দোষাবহ নৰবধৰ বাবে দোষী হ'লেহেঁতেন, আৰু তেনে কাৰ্যৰ দ্বাৰা কোনো আজান
স্পন্দনশীল শিশুৰ মৃত্যু ঘটায়, তেন্তে তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত
বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

দৃষ্টান্ত

“ক” ই, এইটো সন্তান বুলি জানি যে তেওঁ এগৰাকী গৰ্ভৰতী তিৰোতাৰ মৃত্যু ঘটাব পাৰে,
এনে এটা কাৰ্য কৰিলে যিটো, যদিহে ই তিৰোতা গৰাকীৰ মৃত্যু ঘটালেহেঁতেন দোষাবহ নৰবধৰ
পৰ্যায়ৰ হ'লেহেঁতেন। তিৰোতা গৰাকী আহত হয় কিন্তু তেওঁৰ মৃত্যু নহয়। কিন্তু তাৰ দ্বাৰা সেই
অজাত স্পন্দনশীল শিশুৰ যিটোৱে সেতে তিৰোতা গৰাকী গৰ্ভৰতী, মৃত্যু ঘটে। “ক” এই ধাৰাটোত
পৰিভাষিত অপৰাধটোৱে বাবে দোষী।

৩১৭। যিয়ে, বাৰ বছৰ বয়সৰ তলৰ কোনো শিশুৰ পিতা বা মাতা হৈ, বা তেনে শিশুৰ তত্ত্বাধানৰ
ভাৰপ্ৰাপ্ত হৈ তেনে শিশুক সম্পূৰ্ণভাৱে পৰিত্যাগ কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে তেনে শিশুক অৰক্ষিতভাৱেৰে
পেলাই হৈ বা কোনো স্থানত এৰি যায়, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি সাত বছৰ
পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

স্পষ্টাকৰণ - যদিহে অৰক্ষিতভাৱে পেলাই থোৱাৰ ফলত শিশুটোৰ মৃত্যু হয়, সেই ক্ষেত্ৰে
এই ধাৰাটো যথাস্থি ত হত্যা বা দোষাবহ নৰবধৰ বাবে অপৰাধীজনৰ বিচাৰ নিবাবিত কৰিবলৈ
অভিপ্ৰেত হোৱা নাই।

৩১৮। যিয়ে, গোপনীয়ভাৱে পুতি বা অন্যথা এটা শিশুৰ মৃত দেহৰ সৎকাৰ কৰি, তেনে শিশুৰ মৃত্যু
ইয়াৰ জন্মৰ পূৰ্বেই বা পিছতেই বা জন্ম হৈ থকা অৱস্থাতেই নহওঁক কিয় তেনে শিশুৰ জন্ম অভিপ্ৰায়
পূৰ্বক গোপন কৰে বা গোপন কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি
দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

আঘাতৰ বিষয়ে

৩১৯। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিৰ শাৰীৰিক কষ্ট, ৰেগ বা দুৰ্বলতা ঘটায়, তেওঁ আঘাত ঘটোৱা বুলি কোৱা
হয়।

১। ১৯৫৫ চনৰ ২৬ অধিনিয়মৰ ধাৰা ১১৭ আৰু অনুসূচীৰ দ্বাৰা “আজীৱন নিৰ্বাসন” ৰ বাবে
প্ৰতিষ্ঠাপিত (১-১-১৯৫৬ ৰ পৰা প্ৰভাৱী হোৱাকৈ)।

গুরুত্ব আয়ত।

৩২০। কেবল নিম্নোক্ত প্রকার আয়তকে “গুরুত্ব” বুলি অভিহিত করা হয় —

প্রথম — পুরুষস্থানিকরণ।

দ্বিতীয় — কোনটো চকুর দৃষ্টি শক্তির স্থায়ী হানিকরণ।

তৃতীয় — যি কোনো এখন কাগজ শরণ শক্তির স্থায়ী হানিকরণ।

চতুর্থ — কোনো অঙ্গ প্রত্যঙ্গ বা জোরাব নষ্টকরণ।

পঞ্চম — কোনো অঙ্গ প্রত্যঙ্গ বা জোরাব শক্তি নষ্টকরণ বা স্থায়ী হানিকরণ।

ষষ্ঠি — মূর্ব বা মুখ মণ্ডল স্থায়ী বিকৃতিকরণ।

সপ্তম — হাত বা দাত ভঙ্গ বা লৰোৱা।

অষ্টম — কোনো আয়ত যিটোৱে জীৱন বিপদাপন্ন কৰে বা যিটোৱে কষ্টভোগীজনক বিশ দিনৰ বাবে গুরুত্ব শাৰীৰিক কষ্ট ভোগ কৰায় বা তেওঁৰ সাধাৰণ ব্যৱসায় চলাই থাকিবলৈ অসমৰ্থ কৰে।

স্বেচ্ছাই আয়ত ঘটোৱা।

৩২১। যিয়ে, কোনো কাৰ্য্য এই অভিপ্ৰায়েৰে কৰে যে তাৰ দ্বাৰা কোনো ব্যক্তিৰ আয়ত ঘটায় বা এই জ্ঞানসহ কৰে যে তেওঁ তাৰ দ্বাৰা কোনো ব্যক্তিৰ আয়ত ঘটোৱাৰ সন্তাৱনা আছে আৰু তাৰ দ্বাৰা কোনো ব্যক্তিৰ আয়ত ঘটায়, তেওঁ “স্বেচ্ছাই আয়ত ঘটোৱা” বুলি কোৱা হয়।

স্বেচ্ছাই গুৰুত্ব আয়ত
ঘটোৱা।

৩২২। যিয়ে, স্বেচ্ছাই আয়ত ঘটায় যদিহে তেওঁ ঘটাবলৈ অভিপ্ৰায় কৰা আয়তৰ আয়ত বা যিটো তেওঁ ঘটোৱাৰ সন্তাৱনা আছে বুলি তেওঁ জানে গুৰুত্ব আয়ত হয়, আৰু যদি তেওঁ ঘটোৱা আয়তটো গুৰুত্ব আয়ত হয়, তেওঁ “স্বেচ্ছাই গুৰুত্ব আয়ত ঘটোৱা” বুলি কোৱা হয়।

স্পষ্টীকৰণ - এজন ব্যক্তিয়ে এই দুয়োটা ক্ষেত্ৰ ব্যতিৰেকে যেতিয়া তেওঁ গুৰুত্ব আয়ত ঘটায় আৰু গুৰুত্ব আয়ত ঘটাবলৈ অভিপ্ৰায় কৰে বা তেওঁ ঘটোৱা সন্তাব্য বুলি জানে তেওঁ স্বেচ্ছাই গুৰুত্ব আয়ত ঘটোৱা বুলি কোৱা নহয় কিন্তু তেওঁ স্বেচ্ছাই গুৰুত্ব ঘটোৱা বুলি কোৱা হয়, যদি এক প্রকাৰ গুৰুত্ব আয়ত ঘটোৱাটো অভিপ্ৰায় কৰি বা ঘটাব পাৰে বুলি তেওঁ নিজেই জানি তেওঁ বাস্তৱিকতে আন এক প্রকাৰ গুৰুত্ব আয়তহে ঘটায়।

দৃষ্টান্ত

“ক”ই “জ”ৰ মুখ মণ্ডল স্থায়ীভাৱে বিকৃত কৰাৰ অভিপ্ৰায় কৰি বা কৰাৰ সন্তাৱনা থকা বুলি নিজে জানি “জ”ক এটা খোচা মাৰিলে যিটোৱে “জ”ৰ মুখ মণ্ডল স্থায়ীভাৱে বিকৃত নকৰিলে, কিন্তু যিটোৱে “জ” ক বিশ দিন পৰ্যন্ত তীষণ দৈহিক কষ্ট ভোগ কৰিবলগীয়া কৰে। “ক”ই স্বেচ্ছাই গুৰুত্ব আয়ত ঘটালৈ।

স্বেচ্ছাই আয়ত ঘটোৱাৰ বাবে
দণ্ড।

৩২৩। যিয়ে, ধাৰা ৩০৪ ত উপবন্ধিত ক্ষেত্ৰ ব্যতিৰেকে স্বেচ্ছাই আয়ত কৰে, তেওঁ দুই প্রকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি এবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, যি এহেজাৰ টকা পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

মাৰাত্মক অন্ত্ৰেৰ বা উপায়েৰে
স্বেচ্ছাই আয়ত ঘটোৱা।

৩২৪। যিয়ে, ধাৰা ৩০৪ ত উপবন্ধিতৰ ক্ষেত্ৰ ব্যতিৰেকে গুলী কৰা, খোচা বা কটা কোনো সজুলিৰ দ্বাৰা, বা এনে কোনো সজুলিৰ দ্বাৰা, যিটো অপৰাধৰ অন্তৰ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিলে, মৃত্যু ঘটোৱাৰ সন্তাৱনা আছে বা জুই বা কোনো উত্তপ্ত পদাৰ্থৰ দ্বাৰা বা কোনো বিশেষৰ পদাৰ্থৰ দ্বাৰা বা এনে কোনো পদাৰ্থৰ দ্বাৰা যি পদাৰ্থ নিষ্পাসত লোৱা বা গিলা বা তেজত মিহলাই লোৱা মানৰ শৰীৰৰ বাবে ক্ষতি কাৰক, বা কোনো জন্মৰ দ্বাৰা, স্বেচ্ছাই আয়ত ঘটায়, তেওঁ দুই প্রকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি তিনি বেছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

ସେଚ୍ଛାଇ ଗୁରୁତବ ଆଘାତ ଘଟୋରାର ବାବେ ଦଣ୍ଡ ।

ମାର୍ବାତ୍କ ଅନ୍ତେରେ ବା ଉପାୟେରେ ସେଚ୍ଛାଇ ଗୁରୁତବ ଆଘାତ ଘଟୋରା ।

ସମ୍ପନ୍ତି ବଲେରେ ଆଦ୍ୟ କରିବଲେ ବା କୋନୋ ଅବୈଧ କାର୍ଯ୍ୟ କରାର ବାବେ ବାଧ୍ୟ କରିବଲେ ସେଚ୍ଛାଇ ଆଘାତ ଘଟୋରା ।

ଅପରାଧ ସଂଘଟନ କରାର ଅଭିପ୍ରାୟେରେ ବିଷ ଆଦିର ଦ୍ୱାରା ଆଘାତ ଘଟୋରା ।

ସମ୍ପନ୍ତି ବଲେରେ ଆଦ୍ୟ କରିବଲେ ବା କୋନୋ ଅବୈଧ କାର୍ଯ୍ୟ କରାର ବାବେ ବାଧ୍ୟ କରିବଲେ ସେଚ୍ଛାଇ ଗୁରୁତବ ଆଘାତ ଘଟୋରା ।

ସ୍ଵିକାରୋତ୍ତମ ଆଦ୍ୟ କରିବଲେ ବା ସମ୍ପନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟର୍ପଣ କରିବଲେ ବାଧ୍ୟ କରିବଲେ ସେଚ୍ଛାଇ ଆଘାତ ଘଟୋରା ।

୩୨୫ । ଯିଯେ, ଧାରା ୩୩୫ ତ ଉପବନ୍ଧିତ କ୍ଷେତ୍ରରେକେ ସେଚ୍ଛାଇ ଗୁରୁତବ ଆଘାତ କରେ, ତେଣୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଏଟା କାରାବାସରେ, ଯାର ଅରଧି ସାତ ବଚର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହବ ପାରେ, ଦଣ୍ଡିତ ହବ, ଆରୁ ଜରିମନାର ବାବେଓ ଦାୟୀ ହବ ।

୩୨୬ । ଯିଯେ, ଧାରା ୩୩୫ ତ ଉପବନ୍ଧିତ କ୍ଷେତ୍ରରେକେ ଶୁଳ୍କ କରା, ଖୋଚ ବା କଟ୍ଟା କୋନୋ ସଂଜୁଲିର ଦ୍ୱାରା, ବା ଏନେ କୋନୋ ସଂଜୁଲିର ଦ୍ୱାରା ଯିଟୋ ଅପରାଧର ଅନ୍ତର୍ଭାବ ହିଚାପେ ବ୍ୟରହାର କରିଲେ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟୋରାର ସନ୍ତ୍ରାନା ଆଛେ ବା ଜୁଇ ବା କୋନୋ ଉତ୍ତର୍ପତ୍ତ ପଦାର୍ଥର ଦ୍ୱାରା, ବା କୋନୋ ବିହ ବା କୋନୋ କ୍ଷୟକାରୀ ପଦାର୍ଥର ଦ୍ୱାରା, ବା କୋନୋ ବିଶ୍ଵେଷକ ପଦାର୍ଥର ଦ୍ୱାରା, ବା ଏନେ କୋନୋ ପଦାର୍ଥର ଦ୍ୱାରା ଯି ପଦାର୍ଥ ନିଶ୍ଚାସତ ଲୋରା, ଗିଲା ବା ତେଜତ ମିହଲାଇ ଲୋରା ମାନର ଶରୀରର ବାବେ କ୍ଷ୍ଟିକାରକ ବା କୋନୋ ଜଞ୍ଚର ଦ୍ୱାରା, ସେଚ୍ଛାଇ ଗୁରୁତବ ଆଘାତ ଘଟାଯା, ତେଣୁ ୧[ଆଜୀରନ କାରାବାସ]ରେ ବା ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଏଟା କାରାବାସରେ ଯାର ଅରଧି ଦହ ବଚର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହବ ପାରେ, ଦଣ୍ଡିତ ହବ ଆରୁ ଜରିମନାର ବାବେଓ ଦାୟୀ ହବ ।

୩୨୭ । ଯିଯେ, କଟ୍ଟଭୋଗାଜନର ପରା ବା କଟ୍ଟଭୋଗାଜନର ଓପରତ ସ୍ଵାର୍ଥଜ୍ଞିତ କୋନୋ ବ୍ୟକ୍ତିର ପରା କୋନୋ ସମ୍ପନ୍ତି ବା ମୂଲ୍ୟବାନ ପ୍ରତିଭୃତ ବଲେରେ ଆଦ୍ୟ କରାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବା କଟ୍ଟଭୋଗାଜନ ବା ତେଣେ କଟ୍ଟଭୋଗାଜନର ଓପରତ ସ୍ଵାର୍ଥଜ୍ଞିତ କୋନୋ ବ୍ୟକ୍ତିକ ଏନେ କୋନୋ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବଲେ ବାଧ୍ୟ କରାର ବାବେ, ଯିଟୋ ଅବୈଧ ବା ଯିଟୋରେ କୋନୋ ଅପରାଧ ସଂଘଟନ ସହଜ ସାଧ୍ୟ କରିବ ପାରେ, ତେଣୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଏଟା କାରାବାସରେ, ଯାର ଅରଧି ଦହ ବଚର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହବ ପାରେ, ଦଣ୍ଡିତ ହବ ଆରୁ ଜରିମନାର ବାବେଓ ଦାୟୀ ହବ ।

୩୨୮ । ଯିଯେ, କୋନୋ ବ୍ୟକ୍ତିକ ବିହ ବା କୋନୋ ବେହେଚ କରା, ନିଚାୟୁକ୍ତ ବା ଅସ୍ଵାସ୍ୟକର ଔଷଧ ବା ଅନ୍ୟ ବସ୍ତୁ ତେଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆଘାତ ଘଟୋରାର ଅଭିପ୍ରାୟେରେ, ବା କୋନୋ ଅପରାଧ କରା ବା ଇଯାର ସଂଘଟନ ସହଜ ସାଧ୍ୟ କରାର ଅଭିପ୍ରାୟେରେ ବା ତେଣୁ ତାର ଦ୍ୱାରା ଆଘାତ ଘଟୋରାର ସନ୍ତ୍ରାନା ଆଛେ ବୁଲି ଜାନିଓ, ପ୍ରଯୋଗ କରେ ବା ଗ୍ରହଣ କରାଯା, ତେଣୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଏଟା କାରାବାସରେ, ଯାର ଅରଧି ଦହ ବଚର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହବ ପାରେ, ଦଣ୍ଡିତ ହବ ଆରୁ ଜରିମନାର ବାବେଓ ଦାୟୀ ହବ ।

୩୨୯ । ଯିଯେ, କଟ୍ଟଭୋଗାଜନର ପରା ବା କଟ୍ଟଭୋଗାଜନର ସ୍ଵାର୍ଥଜ୍ଞିତ କୋନୋ ବ୍ୟକ୍ତିର ପରା କୋନୋ ସ୍ଵିକାରୋତ୍ତମ ବା କୋନୋ ସଂବାଦ, ଯିଟୋରେ କୋନୋ ଅପରାଧ ବା ଅସଦାଚାରଙ୍ଗ ଧରା ପେଲାବଲେ ବାଟ ଦେଖୁରାଇ ଦିବ ପାରେ ଆଦ୍ୟ କରିବଲେ ବା କଟ୍ଟଭୋଗାଜନକ ବା କଟ୍ଟଭୋଗାଜନର ଓପରତ ସ୍ଵାର୍ଥଜ୍ଞିତ କୋନୋ ବ୍ୟକ୍ତିକ କୋନୋ ସମ୍ପନ୍ତି ବା ମୂଲ୍ୟବାନ ପ୍ରତିଭୃତ ପ୍ରତ୍ୟର୍ପଣ କରିବଲେ ବା ପ୍ରତ୍ୟର୍ପଣ କରାର ବାବେ ବାଧ୍ୟ କରାର ବାବେ ବା କୋନୋ ଦାବୀ ବା ଅଭିଯାଚନ ପୂରଣ କରିବଲେ ବା ଏନେ ସଂବାଦ ଦିବଲେ ଯିଟୋରେ କୋନୋ ସମ୍ପନ୍ତି ବା ମୂଲ୍ୟବାନ ପ୍ରତିଭୃତି ପ୍ରତ୍ୟର୍ପଣ ବାଟ ଦେଖୁରାଇ ଦିଯେ, ସେଚ୍ଛାଇ ଆଘାତ କରେ, ତେଣୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଏଟା କାରାବାସରେ, ଯାର ଅରଧି ଦହ ବଚର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହବ ପାରେ, ଦଣ୍ଡିତ ହବ, ଆରୁ ଜରିମନାର ବାବେଓ ଦାୟୀ ହବ ।

ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସମ୍ମହିତ

(କ) ଆରକ୍ଷି ପଦାଧିକାରୀ “କ” ଇ “ଜ”କ ତେଣୁ ଯେ ଏଟା ଅପରାଧ ସଂଘଟିତ କରିଛେ ଏହି ସ୍ଵିକାରୋତ୍ତମ କରିବଲେ ଉତ୍ତର୍ପେରିତ କରାର ବାବେ “ଜ”କ ଯତ୍ନା ଦିଲେ । “କ” ଏହି ଧାରାର ଅଧୀନର ଅପରାଧର ବାବେ ଦୋଷୀ ।

୧। ୧୯୫୫ ଚନର ୨୬ ନଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୧୧୭ ଆରୁ ଅନୁସୂଚୀର ଧାରା “ଆଜୀରନ ନିର୍ବାସନ”ର ବାବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତ (୧-୧-୧୯୫୬ ର ପରା ପ୍ରଭାରୀ ହୋରାକ୍ରେ) ।

(খ) আবক্ষী পদাধিকারী ‘ক’ই কোনখন ঠাইত কিছুমান চুবি সম্পত্তি জমা করি বখা হৈছে দেখুৱাই দিবলৈ তেওঁক উৎপ্রেক্ষিত কৰাৰ বাবে ‘খ’ ক যন্ত্ৰণা দিলে। ‘ক’ এই ধাৰাৰ অধীনৰ অপৰাধৰ বাবে দোষী।

(গ) বাজহ পদাধিকারী ‘ক’ই ‘জ’ৰ দ্বাৰা দেয় হোৱা বাজহৰ বাকী আদায় দিবলৈ বাধ্য কৰাৰ উদ্দেশ্যে ‘জ’ ক যন্ত্ৰণা দিলে। ‘ক’ এই ধাৰাৰ অধীনৰ অপৰাধৰ বাবে দোষী।

(ঘ) জমিদাৰ ‘ক’ই তেওঁক দিবলগীয়া ভাৰা আদায় দিবলৈ বাধ্য কৰাৰ বাবে এজন বায়তক যন্ত্ৰণা দিলে। ‘ক’ই এই ধাৰাৰ অধীনৰ অপৰাধৰ বাবে দোষী।

স্বীকাৰোক্তি আদায় কৰিবলৈ বা সম্পত্তিৰ প্ৰত্যৰ্পণ বাধ্য কৰিবৰ বাবে স্বেচ্ছাই গুৰুতৰ আঘাত ঘটোৱা।

৩৩১। যিয়ে, কষ্টভোগাজনৰ পৰা বা কষ্টভোগাজনৰ ওপৰত স্বার্থজড়িত কোনো ব্যক্তিৰ পৰা কোনো স্বীকাৰোক্তি বা কোনো সংবাদ, যিটোৱে কোনো অপৰাধ বা অসদাচৰণ ধৰা পেলাবলৈ বাট দেখুৱাৰ পাৰে, আদায় কৰিবলৈ বা কষ্টভোগাজন বা কষ্টভোগাজনৰ ওপৰত স্বার্থজড়িত কোনো ব্যক্তিক কোনো সম্পত্তি বা মূল্যবান প্ৰতিভূতি প্ৰত্যৰ্পণ কৰিব বা প্ৰত্যৰ্পণ কৰাৰ বাবে বা কোনো দাবী বা অভিযাচন পূৰণ কৰিবলৈ, বা কোনো সংবাদ জনাবলৈ যিটোৱে কোনো সম্পত্তি বা মূল্যবান প্ৰতিভূতিৰ প্ৰত্যৰ্পণ কৰিবলৈ বাট দেখুৱাৰ পাৰে— বাধ্য কৰাৰ উদ্দেশ্যে স্বেচ্ছাই গুৰুতৰ আঘাত ঘটায়, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে, দণ্ডিত হৰ আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হৰ।

লোকসেৱকক তেওঁৰ কৰ্তব্য পালনৰ পৰা বিৰত কৰিবলৈ স্বেচ্ছাই আঘাত ঘটোৱা।

৩৩২। যিয়ে, লোকসেৱক হিচাবে থকা কোনো ব্যক্তিক তেনে লোকসেৱককপে তেওঁৰ কৰ্তব্য নিৰ্বহন কৰাত বা সেই ব্যক্তিজনক বা আন কোনো লোকসেৱকক তেনে লোকসেৱককপে তেওঁৰ কৰ্তব্য নিৰ্বহন কৰাৰ পৰা নিবাৰিত কৰা বা বিৰত কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে, বা সেই ব্যক্তিজনৰ দ্বাৰা তেনে লোকসেৱককপে তেওঁৰ কৰ্তব্যৰ বিধি সম্মত নিৰ্বহনত কোনো কাৰ্য্য কৰাৰ বা কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰাৰ ফলস্বৰূপে স্বেচ্ছাই আঘাত ঘটায়, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি তিনি বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে, জৰিমনাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডিত হৰ।

লোকসেৱকক তেওঁৰ কৰ্তব্য পালনৰ পৰা বিৰত কৰিবলৈ স্বেচ্ছাই গুৰুতৰ আঘাত ঘটোৱা।

৩৩৩। যিয়ে, লোকসেৱক হৈ থকা কোনো ব্যক্তিক তেনে লোকসেৱককপে তেওঁৰ কৰ্তব্যৰ নিৰ্বহন কৰাত, বা সেই ব্যক্তিজনক বা আন কোনো লোকসেৱকক তেনে লোকসেৱককপে তেওঁৰ কৰ্তব্য নিৰ্বহন কৰাৰ পৰা নিবাৰিত কৰা বা বিৰত কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে, বা সেই ব্যক্তিজনৰ দ্বাৰা তেনে লোকসেৱককপে তেওঁৰ কৰ্তব্যৰ বিধি সম্মত নিৰ্বহনত কোনো কাৰ্য্য কৰাৰ বা কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰাৰ ফলস্বৰূপে স্বেচ্ছাই গুৰুতৰ আঘাত ঘটায়, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে, দণ্ডিত হৰ আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হৰ।

প্ৰকোপণত স্বেচ্ছাই আঘাত ঘটোৱা।

৩৩৪। যিয়ে, গন্তীৰ আৰু আচম্ভিত প্ৰকোপণত স্বেচ্ছাই আঘাত ঘটায়, যদি তেওঁ যিজন ব্যক্তিয়ে প্ৰকোপণটো দিছিল সেইজন ব্যক্তিৰ বাহিৰে আন কোনো ব্যক্তিক আঘাত ঘটাবলৈ অভিপ্ৰায় কৰাও নাই নাইবা তেওঁ নিজে আঘাত ঘটোৱাৰ সন্তাৱনা আছে বুলি নাজানে, তেন্তে তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি এমাহ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে বা জৰিমনাৰে, যি পাঁচশ টকা পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডিত হৰ।

প্ৰকোপণত স্বেচ্ছাই গুৰুতৰ আঘাত ঘটোৱা।

৩৩৫। যিয়ে, গন্তীৰ আৰু আচম্ভিত প্ৰকোপণত [স্বেচ্ছাই] গুৰুতৰ আঘাত ঘটায়, যদি তেওঁ যিজন ব্যক্তিয়ে প্ৰকোপণটো দিছিল সেইজন ব্যক্তিৰ বাহিৰে আন কোনো ব্যক্তিৰ গুৰুতৰ আঘাত ঘটাবলৈ অভিপ্ৰায় কৰাও নাই নাইবা তেওঁ নিজে গুৰুতৰ আঘাত ঘটোৱাৰ সন্তাৱনা আছে বুলি নাজানেও, তেন্তে তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি চাৰি বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে বা জৰিমনাৰে, যি দুহেজাৰ টকা পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হৰ পাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডিত হৰ।

স্পষ্টীকৰণ - অস্তিম ধাৰা দুটা ধাৰা ৩০০ ৰ ব্যতিক্ৰম ১ ৰ দৰে একে পৰস্তক সমৃহৰ অধীনত হৰ।

অন্যৰ জীৱন বা ব্যক্তিগত
সুৰক্ষা বিপদাপন্ন কৰা কার্য।

৩৩৬। যিয়ে, কোনো কার্য্য এনে উদ্দতভাবে আৰু অসারধানতাৰে কৰে যে তাৰ দ্বাৰা মানৰ জীৱন বা অন্যৰ সুৰক্ষা বিপদাপন্ন হয়, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি তিনি মাহ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা জৰিমনাৰে, যি দুশ পঞ্চাশ টকা পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

অন্যৰ জীৱন বা ব্যক্তিগত
সুৰক্ষা বিপদাপন্ন কৰা কার্য্যৰ
দ্বাৰা আঘাত ঘটোৱা।

৩৩৭। যিয়ে, এনে উদ্দতভাবে বা অসারধানতাৰে কোনো কার্য্য কৰে, যাৰ দ্বাৰা মানৰ জীৱন বা অন্যৰ ব্যক্তিগত সুৰক্ষা বিপদাপন্ন হয়, কোনো ব্যক্তিৰ আঘাত ঘটায়, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি ছমাহ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, যি পাঁচশ টকা পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

অন্যৰ জীৱন বা ব্যক্তিগত
সুৰক্ষা বিপদাপন্ন কৰা
কার্য্যৰদ্বাৰা গুৰুতৰ আঘাত
ঘটোৱা।

৩৩৮। যিয়ে, এনে উদ্দতভাবে বা অসারধানতাৰে মানৰ জীৱন বা অন্যৰ ব্যক্তিগত সুৰক্ষা বিপদাপন্ন কৰাকৈ কোনো কার্য্য কৰি কোনো ব্যক্তিৰ গুৰুতৰ আঘাত ঘটায়, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা জৰিমনাৰে, যি এছেজাৰ টকা পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

সদোষ অৱৰোধ আৰু সদোষ পৰিবৰ্তন বিষয়ে

সদোষ অৱৰোধ।

৩৩৯। যিয়ে, স্বেচ্ছাই কোনো ব্যক্তিক এনেদেৰে বাধা দিয়ে যাতে সেই ব্যক্তিজন কোনো এটা দিশলৈ অগ্রসৰ হবলৈ নিবাৰিত হয়, যি দিশটোলৈ অগ্রসৰ হোৱা অধিকাৰ সেই ব্যক্তিজনৰ আছে, তেওঁ সেই ব্যক্তিজনক সদোষ অৱৰোধ কৰা বুলি কোৱা হয়।

ব্যতিক্রম - -ডল বা জলৰ ওপৰেদি ব্যক্তিগত পথ এটাৰে বাধা দান কৰাটো, যিটো এজন ব্যক্তিয়ে বাধা দিবলৈ তেওঁৰ নিজৰ এটা বিধি সম্মত অধিকাৰ থকা বুলি সদ্ভাৱ পূৰ্বক বিশ্বাস কৰে, এই ধাৰাৰ অৰ্থৰ অন্তর্গত অপৰাধ নহয়।

দৃষ্টান্ত

‘ক’ই পংক্তো বন্ধ কৰিবলৈ তেওঁৰ অধিকাৰ আছে বুলি সদ্ভাৱ পূৰ্বক বিশ্বাস নকৰাকৈয়ে এটা পথ, যিটোৰে ‘জ’ৰ যাতায়তৰ অধিকাৰ আছে ‘ক’ই বাধা দিয়ে তাৰ দ্বাৰা “জ”ক যাতায়তৰ পৰা নিবাৰিত কৰা হ’ল ‘ক’ই ‘জ’ ক দোষ পূৰ্বক অৱৰোধ কৰিলে।

সদোষ পৰিবৰ্তন।

৩৪০। যিয়ে, কোনো এজন ব্যক্তিক এনে ধৰণে দোষ পূৰ্বক পৰিবৰ্তন কৰে যাতে সেই ব্যক্তিজনৰ নিৰ্দিষ্ট পৰিসীমা অতিক্ৰম কৰি অগ্রসৰ হোৱাৰ পৰা নিবাৰিত কৰা হয় তেওঁ, সেই ব্যক্তিজনক “সদোষ পৰিবৰ্তন কৰা বুলি কোৱা হয়।

দৃষ্টান্তসমূহ

(ক) ‘ক’ই ‘জ’ক বেৰাৰে আৰুত ঠাই এডোখৰৰ ভিতৰলৈ যাবলৈ বাধ্য কৰিলে, আৰু ‘জ’ক তাৰ ভিতৰত তলা মাৰি ধালে। এনেদেৰে ‘জ’ক বেৰাখনৰ পৰিসীমাৰ বেখা পাৰ হৈ যিকোনো দিশলৈ অগ্রসৰ হোৱাৰ পৰা নিবাৰিত কৰা হ’ল। ‘ক’ই ‘জ’ক দোষ পূৰ্বক পৰিবৰ্তন কৰিলে।

(খ) ‘ক’ই আগ্নেয়ান্ত্ৰ সহ মানুহ কিছুমান ঘৰ এটাৰ ওলাই যোৱা পথত বাখিলৈ আৰু ‘জ’ক কলে যে সিহতে ‘জ’ক গুলীয়াৰ যদিহে ‘জ’ই ঘৰটোৰ পৰা ওলাই যাবলৈ যত্ন কৰে। ‘ক’ই ‘জ’ক দোষ পূৰ্বক পৰিবৰ্তন কৰিলে।

সদোষ অৱৰোধৰ বাবে দণ্ড।

৩৪১। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক দোষপূৰ্বক অৱৰোধ কৰে, তেওঁ সাধাৰণ কাৰাবাসৰে যাৰ অৱধি এমাহ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা জৰিমণাৰে, যি পাঁচশ টকা পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

সদোষ পৰিবৰ্তনৰ বাবে দণ্ড।

৩৪২। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক দোষপূৰ্বক পৰিবৰ্তন কৰে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি এবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা জৰিমণাৰে, যি এছেজাৰ টকা পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

তিনি বা অধিক দিন বাবে সদোষ পরিবোধ।

দহ বা অধিক দিন বাবে সদোষ পরিবোধ।

এনে ব্যক্তির সদোষ পরিবোধ যাব মুক্তির বাবে বিট জারি কৰা হৈছে।

গোপন স্থানত সদোষ পরিবোধ।

সম্পত্তি বলেৰে আদায় কৰিবলৈ বা অবৈধ কাৰ্য কৰাৰ বাবে বাধ্য কৰিবলৈ সদোষ পরিবোধ।

স্বীকাৰোক্তি বলপূৰ্বক আদায় কৰিবলৈ বা সম্পত্তি প্রত্যৰ্পণ কৰিবলৈ বাধ্য কৰাৰ বাবে সদোষ পরিবোধ।

৩৪৩। যিয়ে, তিনি বা অধিক দিন বাবে কোনো ব্যক্তিক দোষপূৰ্বক পরিবোধ কৰে, তেওঁ দুই প্রকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে দণ্ডিত হব।

৩৪৪। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক দহ বা অধিক দিন বাবে দোষপূৰ্বক পরিবোধ কৰে, তেওঁ দুই প্রকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি তিনিবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব, আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হ'ব।

৩৪৫। যিয়ে, এনে কোনো ব্যক্তিক, সেই ব্যক্তিজনৰ মুক্তিৰ বাবে বিট এখন সম্যকৰূপে জাৰি কৰা হৈছে বুলি জানিও সদোষ পরিবোধত বাখে তেওঁ, এই অধ্যায়ৰ আন কোনো ধাৰাৰ অধীনত দায়ী হব পৰা যি কোনো অৱধিৰ কাৰাবাসৰ উপৰিও দুই প্রকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব।

৩৪৬। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক এনে ধৰণে দোষপূৰ্বক পরিবোধ কৰি বাখে যাৰ দাবা এনে এটা অভিপ্ৰায় প্ৰতীত হয় যে তেনে ব্যক্তিৰ পৰিবোধৰ বিষয়ে তেনেদেৰে পৰিকৰ্ম্ম ব্যক্তিজনৰ ওপৰত স্বার্থজড়িত কোনো ব্যক্তি বা কোনো লোকসেৱকে জানিব পৰা নহয় বা তেনেদেৰে পৰিবোধৰ ঠাইখনৰ বিষয়ে ইয়াৰ ওপৰত উল্লেখ কৰা তেনে কোনো ব্যক্তি বা লোকসেৱকে জানিব পৰা নহয় বা আবিঙ্কাৰ কৰিব পৰা নহয়, তেনে সদোষ পৰিবোধৰ বাবে তেওঁ দায়ী হব পৰা আন কোনো দণ্ডৰ উপৰিও দুই প্রকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব।

৩৪৭। যিয়ে, পৰিকৰ্ম্ম ব্যক্তিজন বা পৰিকৰ্ম্ম ব্যক্তিজনত স্বার্থজড়িত কোনো ব্যক্তিৰ পৰা, কোনো সম্পত্তি বা মূল্যবান প্রতিভূতি, বলেৰে আদায় কৰাৰ উদ্দেশ্যে বা পৰিকৰ্ম্ম ব্যক্তিজন বা এনে ব্যক্তিক স্বার্থজড়িত কোনো ব্যক্তিক অবৈধ কাৰ্য কৰিবলৈ বা কোনো সংবাদ দিবলৈ যিটোৱে কোনো অপৰাধৰ সংঘটন সহজ সাধ্য কৰে, বাধ্য কৰাৰ বাবে কোনো ব্যক্তিক দোষপূৰ্বক পৰিবোধ কৰে, তেওঁ দুই প্রকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি তিনি বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব, আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

৩৪৮। যিয়েই, পৰিকৰ্ম্ম ব্যক্তিৰ বা পৰিকৰ্ম্ম ব্যক্তিজনত স্বার্থজড়িত কোনো ব্যক্তিৰ পৰা কোনো স্বীকাৰোক্তি বা এনে কোনো সংবাদ যিটোৱে কোনো অপৰাধ বা অসদাচৰণ ধৰা পেলাবলৈ বাট দেখুৱাৰ পাৰে, বলেৰে লোৱাৰ উদ্দেশ্যে বা পৰিকৰ্ম্ম ব্যক্তিজনক বা পৰিকৰ্ম্ম ব্যক্তিজনত স্বার্থজড়িত যি কোনো ব্যক্তিক কোনো সম্পত্তি বা মূল্যবান প্রতিভূতি প্রত্যৰ্পণ কৰিবলৈ বা কোনো দাবী বা অভিযাচন পূৰণ কৰিবলৈ, বা এনে কোনো সংবাদ দিবলৈ যিটোৱে কোনো সম্পত্তি বা মূল্যবান প্রতিভূতি প্রত্যৰ্পণ কৰিবলৈ বাট দেখুৱাৰ পাৰে, দিবলৈ বাধ্য কৰাৰ উদ্দেশ্যে, কোনো ব্যক্তিক সদোষ পৰিবোধ কৰে, তেওঁ দুই প্রকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি তিনি বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব, আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

আপৰাধিক বল আৰু অভ্যাধাতৰ বিষয়ে

বল।

৩৪৯। কোনো ব্যক্তিয়ে আন এজনৰ প্রতি বল প্ৰয়োগ কৰা বুলি কোৱা হয় যদি তেওঁ সেই ব্যক্তিজনৰ গতি, গতিৰ পৰিবৰ্তন বা গতিৰ অন্ত ঘটায়, বা যদিহে তেওঁ কোনো পদাৰ্থৰ এনে গতি, বা গতিৰ পৰিবৰ্তন বা গতিৰ অন্ত ঘটায় যিটোৱে সেই পদাৰ্থটোক সেই অন্যজনৰ দেহৰ কোনো অংশৰ লগত সংস্পৰ্শলৈ আনে, বা আন কোনো বস্তুৰ লগত যিটো সেই অন্যজনে পিছি আছে বা লৈ আছে বা এনেদেৰে অৱস্থিত এনে কোনো বস্তুৰ লগত তেনে সংস্পৰ্শই সেই অন্যজনৰ অনুভূতিৰ জ্ঞানক প্ৰভাৱিত কৰেঃ পৰস্ত, গতি, গতিৰ পৰিবৰ্তন বা গতিৰ অন্ত ঘটোৱা ব্যক্তিজনে সেই গতি, গতিৰ পৰিবৰ্তন বা গতিৰ অন্ত ইয়াত ইয়াৰ পাছত বৰ্ণিত তিনিটা উপায়ৰ কোনো এটা উপায়োৱে ঘটায়ঃ-

প্ৰথম - তেওঁ নিজৰ দৈহিক শক্তিৰ দ্বাৰা।

দ্বিতীয় - কোনো পদাৰ্থ এনে ধৰণে ব্যয়ন কৰি যে সেই গতি, গতিৰ পৰিবৰ্তন বা গতিৰ অন্ত তেওঁৰ দ্বাৰা বা আন কোনো ব্যক্তিৰ দ্বাৰা আন কোনো অধিক কাৰ্য নকৰাকৈয়ে ঘটে।

তৃতীয় - কোনো জন্মক গতি কৰিবলৈ, ইয়াৰ গতি পৰিবৰ্তন কৰিবলৈ, বা গতি বন্ধ কৰিবলৈ উৎপ্ৰেৰিত কৰে।

ভারতীয় দণ্ড সংহিতা

আপোধিক বল।

৩৫০। যিয়ে, কোনো ব্যক্তির প্রতি, সেই ব্যক্তিজনৰ সম্মতিবিনা, কোনো অপৰাধ সংঘটিত কৰিবলৈ, বা অভিপ্রেত তেনে বল প্রয়োগৰ দ্বাৰা তেওঁ সেই ব্যক্তিজনৰ, যিজনৰ প্রতি বল প্রয়োগ কৰা হৈছে ক্ষতি কৰা, ভয় বা বিৰক্তি জনোৱাৰ অভিপ্রায় কৰি বা এনে বল প্রয়োগৰ দ্বাৰা, এনে ক্ষতি, ভয় বা বিৰক্তি জনোৱাৰ সন্তাৱনা আছে বুলি জানিও অভিপ্রায়েৰে বল প্রয়োগ কৰে, তেওঁ সেই অন্যজনৰ প্রতি আপোধিক বল প্রয়োগ কৰা বুলি কোৱা হয়।

দৃষ্টান্তসমূহ

(ক) নদীৰ পাৰত লঙ্ঘৰ পেলাই বান্ধি বখা নাওঁ এখনত “জ” বহি আছে। ‘ক’ই লঙ্ঘৰৰ গাঠি খুলি দিলে আৰু এনেদৰে অভিপ্রায়েৰে নাওঁখন ভাটীৰ ফাঁললৈ সোঁতত উটি যাবলৈ দিলে। ইয়াত ‘ক’ই অভিপ্রায়েৰে ‘জ’ৰ গতিৰ সালসলনি কৰিছে আৰু তেওঁ এইটো এটা বস্তু এনে ধৰণে ব্যৱন কৰি কৰিলে যে আন কোনো ব্যক্তিৰ দ্বাৰা আন কাৰ্য্য নকৰাকৈয়ে গতিটো উৎপন্ন হ’ল। গতিকে ‘ক’ই ‘জ’ৰ ওপৰত অভিপ্রায়েৰে বল প্রয়োগ কৰিলে; আৰু যদিহে তেওঁ ‘জ’ৰ সম্মতিবিনা কোনো অপৰাধ সংঘটিত কৰাৰ বাবে বা এই বল প্রয়োগে ‘জ’ৰ ক্ষতি কৰিব, ভয় বা বিৰক্তি জন্মাৰ এনে অভিপ্রায়েৰে বা সন্তাৱ্য বুলি জানিও, এনেদৰে কৰিছে তেন্তে ‘ক’ই ‘জ’ৰ প্রতি আপোধিক বল প্রয়োগ কৰিছে।

(খ) ‘জ’ই এখন ৰথ চলাই গৈছে। ‘ক’ই ‘জ’ৰ ঘোৱাবোৰক চাবুকেৰে কোবালে আৰু তাৰ দ্বাৰা সিহঁতৰ পদচলনা ক্ষিপ্ত কৰিবলৈ উৎপোৰিত কৰি ‘জ’ৰ গতিৰ পৰিবৰ্তন ঘটালে। গতিকে ‘ক’ই ‘জ’ৰ ওপৰত বল প্রয়োগ কৰিছে; আৰু যদিহে ‘ক’ই এইটো ‘জ’ৰ সম্মতিবিনা এনেদৰে অভিপ্রায় কৰি বা এইটো সন্তাৱ্য বুলি জানিও কৰিছে যে তেওঁ তাৰ দ্বাৰা ‘জ’ৰ ক্ষতি কৰিব, ভীত কৰিব বা বিৰক্তি জন্মাৰ তেন্তে ‘ক’ই ‘জ’ৰ ওপৰত আপোধিক বল প্রয়োগ কৰিলৈ।

(গ) ‘জ’ই এখন পাঞ্চিত উঠি গৈ আছে। ‘ক’ই ‘জ’ক লুঠন কৰাৰ অভিপ্রায়েৰে পাঞ্চীৰ মূৰটোত ধৰিলে আৰু পাঞ্চীখন ঘোৱা বন্ধ কৰিলে। ইয়াত ‘ক’ই ‘জ’ৰ গতিৰ অস্ত ঘটালে; আৰু তেওঁ এইটো তেওঁৰ নিজৰ দৈহিক শক্তিৰে কৰিলে। গতিকে ‘ক’ই ‘জ’ৰ ওপৰত বল প্রয়োগ কৰিলে; আৰু যিহেতু ‘ক’ই ‘জ’ৰ সম্মতিবিনা এটা অপৰাধ সংঘটিত কৰাৰ উদ্দেশ্যে এনেদৰে অভিপ্রায়েৰে কাৰ্য্য কৰিলে, ‘ক’ই ‘জ’ৰ ওপৰত আপোধিক বল প্রয়োগ কৰিলৈ।

(ঘ) ‘ক’ই বাস্তাত অভিপ্রায়েৰে ‘জ’ ক ঠেলি দিলে। ইয়াত ‘ক’ই তেওঁৰ নিজৰ দৈহিক শক্তিৰ দ্বাৰা তেওঁৰ নিজৰ দেহ এনেদৰে লৰালে যেন ইয়াক ‘জ’ৰ সংস্পৰ্শলৈ আনিব পাৰে। গতিকে তেওঁ ‘জ’ৰ ওপৰত অভিপ্রায়েৰে বল প্রয়োগ কৰিলে; আৰু যদিহে তেওঁ ‘জ’ৰ সম্মতিবিনা এনেদৰে অভিপ্রায় কৰি বা সন্তাৱ্য বুলি জানিও এনেদৰে কৰিছে যে তেওঁ তাৰ দ্বাৰা ‘জ’ৰ ক্ষতি কৰিব, তেওঁক ভীত কৰিব বা বিৰক্ত কৰিব তেন্তে তেওঁ ‘জ’ৰ ওপৰত আপোধিক বল প্রয়োগ কৰিছে।

(ঙ) ‘ক’ই এটা শিলঞ্চি দলিয়ালে এই অভিপ্রায়েৰে বা এইটো সন্তাৱ্য বুলি জানিও যে শিলঞ্চো এনেদৰে ‘জ’ৰ বা ‘জ’ৰ কাপোৰৰ বা ‘জ’ই কঢ়িয়াই নিয়া কোনো বস্তুৰ সংস্পৰ্শলৈ আনা হব, বা এইটো পানীত পৰিব আৰু পানীখনি ‘জ’ৰ কাপোৰত বা ‘জ’ই কঢ়িয়াই নিয়া কোনো বস্তুত ছিটকিনি খাই পৰিব। ইয়াত, যদিহে শিলঞ্চো দলিওৱাৰ ফলত কোনো পদাৰ্থ ‘জ’ৰ বা ‘জ’ৰ কাপোৰৰ সংস্পৰ্শলৈ অহাটো ঘটে, ‘ক’ই ‘জ’ৰ প্রতি বল প্রয়োগ কৰিছে; আৰু যদিহে তেওঁ ‘জ’ৰ সম্মতিবিনা তাৰ দ্বাৰা ‘জ’ক ক্ষতি কৰা, ভীত কৰা বা বিৰক্তি জনোৱাৰ অভিপ্রায়েৰে এনেদৰে কৰিছে, তেন্তে তেওঁ ‘জ’ৰ প্রতি আপোধিক বল প্রয়োগ কৰিছে।

(চ) ‘ক’ই অভিপ্রায়েৰে কোনো তিৰোতাৰ ওপৰি গুচাই দিলে। ইয়াত ‘ক’ই অভিপ্রায়েৰে তেওঁৰ প্রতি বল প্রয়োগ কৰিছে, আৰু যদিহে তেওঁ তিৰোতা গৰাকীৰ সম্মতিবিনা, এনে অভিপ্রায়েৰে বা এইটো সন্তাৱ্য বুলি জানিও যে তাৰ দ্বাৰা তেওঁ তিৰোতা গৰাকীক ক্ষতি কৰিব, ভীত কৰিব বা বিৰক্ত কৰিব পাৰে, তেন্তে তেওঁ তিৰোতা গৰাকীৰ প্রতি আপোধিক বল প্রয়োগ কৰিছে।

(ছ) ‘জ’ই স্নান কৰি আছে। স্নান কৰা পানীখনিত ‘ক’ই পানী ঢালি দিলে, যি পানী উতলি থকা বুলি তেওঁ জানে। ইয়াত ‘ক’ই অভিপ্রায় পূৰ্বক তেওঁৰ দৈহিক শক্তিৰ দ্বাৰা উতলি থকা পানীখনিত এনে

গতি ঘটালে যি গতিয়ে সেই পানীয়নি 'জ'র সংস্পর্শলৈ, বা এনেদেরে থকা আন পানীৰ সংস্পর্শলৈ আনিলে যে তেনে সংস্পর্শই 'জ'ৰ অনুভূতি জ্ঞান নিশ্চয় প্ৰভাৱিত কৰিব, গতিকে 'কই' অভিপ্ৰায়েৰে 'জ'ৰ প্ৰতি বল প্ৰয়োগ কৰিছে; আৰু যদিহে তেওঁ এইটো 'জ'ৰ সম্মতি বিলা এনে অভিপ্ৰায়েৰে বা এইটো সম্ভাব্য বুলি জানিও যে তেওঁ তাৰ দ্বাৰা 'জ'ক ক্ষতি কৰিব, ভয় বা বিৰক্তি ওপজাৰ পাৰে, তেন্তে 'কই' আপৰাধিক বল প্ৰয়োগ কৰিছে।

(জ) 'কই' 'জ'ৰ সম্মতি বিলা এটা কুকুৰক 'জ'ৰ ওপৰত জপিয়াই উঠিবলৈ উচ্টালে। ইয়াত যদিহে 'কই' 'জ'ৰ ক্ষতি কৰাৰ, ভয় বা বিৰক্তি জন্মোৱাৰ অভিপ্ৰায় কৰিছে, তেন্তে তেওঁ 'জ'ৰ প্ৰতি আপৰাধিক বল প্ৰয়োগ কৰিছে।

অভ্যাঘাত

৩৫১। যিয়ে, কোনো অঙ্গিভঙ্গি বা কোনো প্ৰস্তুতি এনে অভিপ্ৰায়েৰে কৰে বা এইটো সম্ভাব্য বুলি জানিও কৰে যে, এনে অঙ্গিভঙ্গি বা প্ৰস্তুতিয়ে উপস্থিত থকা কোনো ব্যক্তিৰ মনত এনে আশংকা জন্মায় যে তেনে অঙ্গিভঙ্গি বা প্ৰস্তুতি কৰা ব্যক্তিজনে সেই ব্যক্তিজনৰ প্ৰতি আপৰাধিক বল প্ৰয়োগ কৰিবলৈ ওলাইছে, তেওঁ অভ্যাঘাত সংঘটিত কৰা বুলি কোৱা হয়।

স্পষ্টীকৰণ - কেৱল কথাই অভ্যাঘাত এটাৰ পৰ্যায়ভুক্ত নহয়। কিন্তু এজন ব্যক্তিয়ে প্ৰয়োগ কৰা কথাবোৰ তেওঁৰ অঙ্গিভঙ্গি বা প্ৰস্তুতিৰ এনে এটা অৰ্থ দিব পাৰে যিটোৱে সেই অঙ্গিভঙ্গি বা প্ৰস্তুতিবোৰক অভ্যাঘাতৰ পৰ্যায়ভুক্ত কৰিব পাৰে।

দৃষ্টান্তসমূহ

(ক) 'কই' 'জ'ৰ প্ৰতি তেওঁৰ মুঠিটো এনে অভিপ্ৰায়েৰে বা এইটো সম্ভাব্য বুলি জানিও জোকাৰিলে যে তেওঁ তাৰ দ্বাৰা 'জ'ৰ মনত এনেদেৰে বিশ্বাস ওপজাৰ পাৰে যে 'কই' 'জ'ক মাৰিবলৈ ওলাইছে। 'কই' এটা অভ্যাঘাত কৰিলে।

(খ) 'কই' এটা হিংস্র কুকুৰ মুখ বন্ধনী এনে অভিপ্ৰায়েৰে বা এইটো সম্ভাব্য বুলি জানিও খুলিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে যে তেওঁ তাৰ দ্বাৰা 'জ'ৰ মনত এনেদেৰে বিশ্বাস ওপজাৰ পাৰে যে তেওঁ কুকুৰটোৰ দ্বাৰা 'জ'ক আক্ৰমণ কৰাৰলৈ ওলাইছে। 'কই' 'জ'ৰ প্ৰতি এটা অভ্যাঘাত কৰিলে।

(গ) 'মই তোমাক এপিটন দিম' 'জ'ক এই বুলি কৈ 'কই' এডাল লাঠি লনে। ইয়াত, যদিহে 'কই' প্ৰয়োগ কৰা শব্দবোৰ কোনো ক্ষেত্ৰতেই অভ্যাঘাতৰ পৰ্যায়ভুক্ত হব নোৱাৰে, আৰু যদিহে কেৱল অঙ্গিভঙ্গিয়েই আন কোনো পৰিস্থিতিৰ অবৰ্ত্মনত অভ্যাঘাতৰ পৰ্যায়ভুক্ত হব নোৱাৰিলোহেতেন, তথাপি অঙ্গিভঙ্গিটো কথাখনিবে স্পষ্টীকৰণ হোৱাৰ পাছত অভ্যাঘাতৰ পৰ্যায়ভুক্ত হব পাৰে।

৩৫২। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক সেই ব্যক্তিজনে দিয়া গন্তীৰ আৰু আচম্ভিত প্ৰকোপনত বাহিৰে অন্যথা অভ্যাঘাত কৰে বা আপৰাধিক বল প্ৰয়োগ কৰে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি তিনি মাহ পৰ্যন্ত বিশ্বাসিত হব পাৰে বা জৰিমণাৰে, যি পাঁচশ টকা পৰ্যন্ত বিশ্বাসিত হব পাৰে বা উভয়ৰে, দণ্ডিত হব।

স্পষ্টীকৰণ - গন্তীৰ আৰু আচম্ভিত প্ৰকোপনে এই ধাৰাৰ অধীনৰ দণ্ড লঘু নকৰে যদিহে অপৰাধীজনৰ দ্বাৰা অপৰাধটোৰ কাৰণ হিচাপে প্ৰকোপনটো বিচৰা হয় বা স্বেচ্ছাকৃতভাৱে প্ৰকোপিত কৰা হয়, বা

যদিহে, বিধিৰ পালনক্রমে কোনো কাৰ্য্য কৰি প্ৰকোপনটো দিয়া হয়, বা কোনো লোকসেৱকৰ দ্বাৰা তেনে লোকসেৱকৰ ক্ষমতাৰ বিধিসম্মত প্ৰয়োগত, বা

যদিহে, প্ৰকোপনৰ ব্যক্তিগত প্ৰতিবক্ষাৰ অধিকাৰৰ বিধিসম্মত প্ৰয়োগত কোনো কাৰ্য্য কৰি দিয়া হয়,

অপৰাধটো লঘু কৰিব পৰাকৈ প্ৰকোপনটো গন্তীৰ আৰু আচম্ভিত আছিল নে নাই, এইটো এটা তথ্যৰ প্ৰশ্ন।

৩৫৩। যিয়ে, এনে কোনো ব্যক্তিক, যিজন ব্যক্তিয়ে লোকসেৱক হৈ তেনে লোকসেৱকৰপে তেওঁৰ কৰ্তব্য নিৰ্বহন কৰি থাকোতে, বা সেই ব্যক্তিজনক তেনে লোকসেৱকৰপে তেওঁৰ কৰ্তব্য নিৰ্বহন নিবাৰিত কৰাৰ বা বিৰত কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে বা তেনে ব্যক্তিয়ে তেনে লোকসেৱকৰপে তেওঁৰ কৰ্তব্যৰ বিধিসম্মত নিৰ্বহন কৰি কোনো কাৰ্য্য কৰাৰ বা কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰাৰ ফলস্বৰূপে, অভ্যাঘাত কৰে বা আপৰাধিক বল

লোক সেৱকক তেওঁৰ কৰ্তব্য নিৰ্বহন কৰাত বিৰত কৰিবলৈ কৰা অভ্যাঘাত বা আপৰাধিক বল।

ভারতীয় দণ্ড সংহিতা

প্রয়োগ করে, তেওঁ দুই প্রকারৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা জৰিমনাৰে, বা উভয়ৰে দণ্ডিত হব।

নাৰীৰ শালীনতা হানি কৰা
অভিপ্ৰায়েৰে তেনে নাৰীৰ
প্ৰতি কৰা অভ্যাঘাত বা
আপৰাধিক বল।

ব্যক্তিক অসম্মান কৰাৰ
অভিপ্ৰায়েৰে গন্তীৰ
প্ৰকোপনত বাহিৰে অন্যথা কৰা
অভ্যাঘাত বা আপৰাধিক বল।

কোনো ব্যক্তিয়ে বহন কৰি
নিয়া সম্পত্তি চুৰি কৰাৰ প্ৰয়াস
কৰি কৰা অভ্যাঘাত বা
আপৰাধিক বল।

কোনো ব্যক্তিক দোষপূৰ্বক
পৰিবেৰ্ধ কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰি
কৰা অভ্যাঘাত বা আপৰাধিক
বল।

গন্তীৰ প্ৰকোপনত কৰা
অভ্যাঘাত বা আপৰাধিক বল।

৩৫৪। যিয়ে, কোনো নাৰীৰ শালীনতা হানি কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে বা এইটো সন্তান্য বুলি জানিও যে তেওঁ
তাৰ দ্বাৰা তেওঁৰ শালীনতা হানি কৰিব, কোনো নাৰীক অভ্যাঘাত কৰে বা আপৰাধিক বল প্ৰয়োগ কৰে,
তেওঁ দুই প্রকারৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা জৰিমনাৰে বা উভয়ৰে
দণ্ডিত হব।

৩৫৫। যিয়ে, কোনো এজন ব্যক্তিক, তাৰ দ্বাৰা সেই ব্যক্তিজনক অসম্মান কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে সেই
ব্যক্তিজনে দিয়া গন্তীৰ আৰু আচম্ভিত প্ৰকোপনত বাহিৰে অন্যথা অভ্যাঘাত কৰে বা আপৰাধিক বল
প্ৰয়োগ কৰে, তেওঁ দুই প্রকারৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা জৰিমনাৰে,
বা উভয়ৰে দণ্ডিত হব।

৩৫৬। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক, সেই সময়ত সেই ব্যক্তিজনে পিঞ্জি থকা বা বহন কৰি নিয়া কোনো
সম্পত্তি চুৰি কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰি অভ্যাঘাত কৰে বা আপৰাধিক বল প্ৰয়োগ কৰে, তেওঁ দুই প্রকারৰ এটা
কাৰাবাসৰে যাৰ অৱধি দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা জৰিমনাৰে বা উভয়ৰে দণ্ডিত হব।

৩৫৭। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক, সেই ব্যক্তিজনক দোষপূৰ্বক পৰিবেৰ্ধ কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰি, অভ্যাঘাত কৰে
বা আপৰাধিক বল প্ৰয়োগ কৰে, তেওঁ দুই প্রকারৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি এবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব
পাৰে, বা জৰিমনাৰে, যি এহেজাৰ টকা পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, বা উভয়ৰে দণ্ডিত হব।

৩৫৮। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক, সেই ব্যক্তিজনে দিয়া গন্তীৰ আৰু আচম্ভিত প্ৰকোপনত অভ্যাঘাত কৰে বা
আপৰাধিক বল প্ৰয়োগ কৰে, তেওঁ বিনাশ্রম কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি এমাহ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা
জৰিমনাৰে, যি দুশ টকা পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা উভয়ৰে দণ্ডিত হব।

**স্পষ্টীকৰণ - অস্তিম ধাৰাটো ধাৰা ৩৫২ যি স্পষ্টীকৰণৰ অধ্যধীন সেই একেটা স্পষ্টীকৰণৰেই
অধ্যধীন।**

মনুষ্যাপহৰণ, অপহৰণ, দাসত্ব আৰু বলেৰে কৰোৱা শ্ৰমৰ বিষয়ে

৩৫৯। মনুষ্যাপহৰণ দুই প্রকারৰ, ^১[ভাৰত]ৰ পৰা মনুষ্যাপহৰণ আৰু বিধিসন্মত অভিভাৱকত্বৰ পৰা
মনুষ্যাপহৰণ।

৩৬০। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক, সেই ব্যক্তি জনৰ বা সেই ব্যক্তিজনৰ হকে সন্মতি দিবলৈ বৈধৰণে
প্ৰাধিকৃত কোনো ব্যক্তিৰ সন্মতিবিনা, ^১[ভাৰত] ৰ পৰিসীমাৰ বাহিৰলৈ পাৰ কৰি নিয়ে, তেওঁ সেই
ব্যক্তিজনক ^১[ভাৰত]ৰ পৰা মনুষ্যাপহৰণ কৰা বুলি কোৱা হয়।

৩৬১। যিয়ে, কোনো অবয়স্ক, ^১[মোল্ল] বছৰ বয়সৰ তলত থকা যদিহেপুৰুষ হয়, বা ^২[ওঠৰ] বছৰ
বয়সৰ তলত থকা যদিহে নাৰী হয়, বা অসুস্থ চিত্তৰ কোনো ব্যক্তিক, তেনে অবয়স্ক বা অসুস্থ চিত্তৰ
ব্যক্তিৰ বিধিসন্মত অভিভাৱকৰ বৰ্কণাবেক্ষণৰ পৰা তেনে অভিভাৱকৰ সন্মতিবিনা আতৰাই লৈ যায় বা
ফুচুলাই নিয়ে, তেওঁ তেনে অবয়স্ক বা ব্যক্তিক বিধিসন্মত অভিভাৱকত্বৰ পৰা মনুষ্যাপহৰণ কৰা বুলি
কোৱা হয়।

১। “বৃটিছ ভাৰত” শব্দসমূহ আনুক্ৰমিক ভাৱে অনুকূলন আদেশ, ১৯৪৮, আঃ আঃ ১৯৫০ আৰু
১৯৫১ চনৰ ৩ নং অধিনিয়ম আৰু অনুসূচীৰ দ্বাৰা উপৰোক্ত মতে পঠিত হবলৈ প্ৰতিষ্ঠাপিত
হৈছে।

২। ১৯৪৯ চনৰ ৪২ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ২ ৰ দ্বাৰা “চৈধ্য”ৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠাপিত।

৩। একে অধিনিয়মৰ ধাৰা ২ ৰ দ্বাৰা “মোল্ল”ৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠাপিত।

স্পষ্টীকৰণ - এই ধারাত 'বিধিসম্মত অভিভাবক' শব্দসমূহে তেনে অবয়স্ক বা অন্য ব্যক্তির তত্ত্বাধান বা অভিবক্ষণ ভাবে বিধিসম্মত ভাবে ন্যস্ত হোৱা কোনো ব্যক্তিকো অন্তর্ভুক্ত কৰে।

ব্যতিক্রম - এই ধারাটো এনে কোনো ব্যক্তিলৈ বিস্তারিত নহয় যিজন সদ্বিশ্বাসত তেওঁ নিজকে এজন অবৈধ সন্তানৰ পিতৃ বুলি বিশ্বাস কৰে, বা যিজন সদ্বিশ্বাসত তেওঁ নিজকে তেনে সন্তানৰ বিধি সম্মত অভিবক্ষণ বাবে হক্দার বুলি বিশ্বাস কৰে, যদিহে তেনে কার্য কোনো অনৈতিক বা অবৈধ উদ্দেশ্যৰ বাবে সংঘটিত কৰা নহয়।

অপহৰণ।

মনুষ্যাপহৰণ বাবে দণ্ড।

ভিক্ষা কৰাৰ উদ্দেশ্য
অবয়স্কক মনুষ্যাপহৰণ কৰা বা
অংগহীন কৰা।

৩৬২। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক কোনো স্থানৰ পৰা যাবলৈ বলেৰে বাধ্য কৰে বা কোনো প্রতাৰণামূলক উপায়েৰে উৎপ্ৰোৰিত কৰে, তেওঁ সেই ব্যক্তিজনক অপৰহণ কৰা বুলি কোৱা হয়।

৩৬৩। যিয়ে, কোনো ব্যক্তি 'ভাৰত' ব পৰা বা বিধিসম্মত অভিভাবকতৰ পৰা মনুষ্যাপহৰণ কৰে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি সাত বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

৩৬৩ক। (১) যিয়ে, কোনো অবয়স্কক মনুষ্যাপহৰণ কৰে বা অবয়স্কৰ বিধিসম্মত অভিভাবক নোহোৱাকৈ, অবয়স্কজনৰ অভিবক্ষণ ভাৰ লাভ কৰে, যাতে এনে অবয়স্কক ভিক্ষা কৰাৰ বাবে নিযুক্তি কৰিব বা ব্যৱহাৰ কৰা যায়, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডণীয় হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

(২) যিয়ে, কোনো অবয়স্কক অঙ্গহীন কৰে যাতে তেনে অবয়স্কক ভিক্ষা কৰাৰ বাবে নিযুক্তি কৰিব বা ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায়, তেওঁ আজীৱন কাৰাবাসৰে দণ্ডণীয় হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

(৩) যি ক্ষেত্ৰত কোনো ব্যক্তিয়ে, যিজন অবয়স্ক এজনৰ বিধিসম্মত অভিভাবক নহয়, তেনে অবয়স্ক জনক ভিক্ষা কৰাৰ বাবে নিযুক্তি কৰিব বা ব্যৱহাৰ কৰে, প্ৰতিকূলে প্ৰমাণিত নহলে এইটো প্ৰাক্ধাৰণা কৰা হব, যে তেওঁ সেই অবয়স্কজনক মনুষ্যাপহৰণ কৰিছিল বা আন প্ৰকাৰে তেওঁৰ অভিবক্ষণ লাভ কৰিছিল যাতে সেই অবয়স্কজনক ভিক্ষা কৰাৰ বাবে নিযুক্তি কৰিব বা ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায়।

(৪) এই ধারাত -

(ক) "ভিক্ষা কৰা" মানে—

(I) গান গোৱাৰ, নচাৰ, ভাগ্য গণনা কৰাৰ, কৌশল প্ৰদৰ্শনৰ ভাওঁ জুৰিয়ে হওঁক বা বস্তি বিক্ৰী কৰিয়েই হওঁক বা অন্যথাই হওঁক, বাজহৰা স্থানত ভিক্ষা খোজা বা ভিক্ষা লোৱা ;

(II) ভিক্ষা খোজা বা ভিক্ষা লোৱাৰ উদ্দেশ্যে কোনো ব্যক্তিগত প্ৰাঙ্গনত প্ৰৱেশ কৰা ;

(III) ভিক্ষা লাভ বা আদায় কৰাৰ উদ্দেশ্যে তেওঁৰ নিজৰেই হওঁক বা আন কোনো ব্যক্তিৰেই হওঁক বা জীৱ জন্মৰ হওঁক কোনো ঘা, আঘাত, ক্ষতি, বিকলাঙ্গতা বা বেমাৰ উদঙ্গাই বখা বা প্ৰদৰ্শন কৰা;

(IV) ভিক্ষা খোজা বা লোৱাৰ বাবে অবয়স্কক প্ৰদৰ্শনৰ কাপত ব্যৱহাৰ কৰা;

(খ) "অবয়স্ক" মানে -

(I) পুৰুষৰ ক্ষেত্ৰত, ৰোল্ল বছৰ বয়সৰ তলত এজন ব্যক্তি, আৰু

(II) নাৰীৰ ক্ষেত্ৰত, ওঠৰ বছৰ বয়সৰ তলত এগৰোকী ব্যক্তি।]

১। "বৃটিছ ভাৰত" শব্দসমূহ আনুকূল্যিক ভাবে অনুকূলন আদেশ, ১৯৪৮, অনুকূলন আদেশ ১৯৫০ আৰু ১৯৫১ চনৰ ৩ নং অধিনিয়ম আৰু অনুসূচীৰ দ্বাৰা উপৰোক্ত মতে পঠিত হবলৈ প্ৰতিষ্ঠাপিত হৈছে।

২। ১৯৫৯ চনৰ ৯ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ২ ৰ দ্বাৰা অন্তঃস্থাপিত (১৫-১-১৯৬০ ৰ পৰা প্ৰভাৱী হোৱাকৈ)।

হত্যা করাৰ বাবে কৰা মনুষ্যাপহৰণ বা অপহৰণ।

৩৬৪। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক মনুষ্যাপহৰণ কৰে বা অপহৰণ কৰে যাতে তেনে ব্যক্তিক হত্যা কৰিব পৰা যায় বা যাতে তেওঁৰ এন্দেৰে ব্যৱস্থা কৰিব পৰা যায় যেন তেওঁক হত্যা কৰাৰ বিপদৰ সন্মুখীনহে কৰা যায়, তেওঁ^১ [আজীৱন কাৰাবাস] ৰে বা সশ্রম কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

দৃষ্টান্তসমূহ

(ক) দেৱমূল্তিৰ উদ্দেশ্যে 'জ'ক বলি দিয়াৰ অভিপ্ৰায়েৰে বা এইটো সন্তাব্য বুলি জানিও যে 'জ'ক বলি দিয়া হব 'ক' ই 'জ' ক [ভাৰত] ব পৰা মনুষ্যাপহৰণ কৰিলে। 'ক' ই এই ধাৰাত পৰিভাষিত অপৰাধটো কৰিলে।

(খ) 'ক' ই 'খ'ক তেওঁৰ ঘৰৰ পৰা বলপূৰ্বক ধৰি নিলে বা ফুচুলাই নিলে যাতে 'খ'ক হত্যা কৰিব পৰা যায়। 'ক' ই এই ধাৰাত পৰিভাষিত অপৰাধটো সংঘটিত কৰিলে।

মুক্তিৰ্থন, ই ত্যাদিৰ বাবে মনুষ্যাপহৰণ।

৩৬৪ ক। ৩[যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক মনুষ্যাপহৰণ বা অপহৰণ কৰে বা এনে মনুষ্যাপহৰণ বা অপহৰণৰ পিছত কোনো ব্যক্তিক নিৰোধ কৰিবাখে, আৰু এনে ব্যক্তিক মৃত্যু ঘটোৱালৈ বা আঘাত দিয়াৰ ভাবুকি দিয়ে বা তেওঁৰ আচৰণৰ দ্বাৰা এনে ব্যক্তিক মৃত্যু ঘটোৱার বা আঘাত দিয়াৰ যুক্তিসঙ্গত আশঙ্কাৰ উদ্ভূত হয়, বা কোনো কাৰ্য্য কৰিবলৈ বা কোনো কাৰ্য্য কৰাৰ পৰা বিৰত বাখিবলৈ বা কোনো মুক্তি ধন আদায় দিবলৈ চৰকাৰ বা ৪[কোনো বিদেশী বাজ্য বা আৰ্ণৰ বাস্তীয়, আন্তঃচৰকাৰী সংস্থা বা আন কোনো ব্যক্তিক] বাধ্য কৰিবলৈ এনে ব্যক্তিক আঘাত দিয়ায় বা মৃত্যু কৰিত কৰায়, তেওঁ মৃত্যু বা আজীৱন কাৰাবাসৰে দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।]

কোনো ব্যক্তিক গোপনে আৰু দোষ পূৰ্বক পৰিৰোধ কৰি বখাৰ অভিপ্ৰায়েৰে কৰা মনুষ্যাপহৰণ বা অপহৰণ।

বিবাহ আদি কৰিবলৈ বাধ্য কৰাৰ কাৰণে কোনো নাৰীক মনুষ্যাপহৰণ, অপহৰণ বা উৎপ্ৰেৰিত কৰা।

৩৬৬। যিয়ে, কোনো নাৰীৰ মনুষ্যাপহৰণ বা অপহৰণ তেওঁৰ ইচ্ছাৰ বিকল্পে কোনো ব্যক্তিৰ সৈতে বিবাহ কৰাৰ কাৰণে সেই নাৰীক বাধ্য কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে বা তেওঁক বাধ্য কৰা হব এইটো সন্তাব্য বুলি জানি বা অবৈধ সঙ্গম কৰাৰ নিমিত্তে সেই নাৰীক বাধ্য বা প্রলোভিত কৰাৰ নিমিত্তে বা সেই নাৰীক অবৈধ সঙ্গম কৰাৰ নিমিত্তে বাধ্য বা প্রলোভিত হব এইটো সন্তাব্য বুলি জানি, কৰে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব ৫[আৰু যিয়েই কোনো নাৰীক কোনো অন্য ব্যক্তিৰ সৈতে অবৈধ সঙ্গম কৰাৰ নিমিত্তে বাধ্য বা প্রলোভিত কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে বা তেওঁক বাধ্য বা প্রলোভিত কৰা হব এইটো সন্তাব্য বুলি জানি এই সংহিতাত যথা পৰিভাষিত আপৰাধিক

১। ১৯৫৫ চনৰ ২৬ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ১১৭ আৰু অনুসূচীৰ দ্বাৰা “আজীৱন নিৰ্বাসন”ৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠাপিত (১-১-১৯৫৬ ৰ পৰা প্ৰভাৱী হোৱাকৈ)।

২। “বৃটিচ ভাৰত” শব্দসমূহ আনুক্ৰমিকভাৱে অং আদেশ ১৯৪৮, অং আং ১৯৫০ আৰু অং আং ১৯৫১ চনৰ ৩ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ৩ আৰু অনুসূচীৰ দ্বাৰা উপৰোক্তভাৱে পঠিত হৰলৈ প্ৰতিষ্ঠাপিত হৈছে।

৩। ১৯৯৩ ৰ ৪২ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ধাৰা ৩৬৪ ক অন্তঃস্থাপিত।

৪। ১৯৯৫ চনৰ ২৪ নং অধিনিয়মৰ ‘আন কোনো ব্যক্তি’ শব্দসমূহৰ বাবে “কোনো বিদেশী বাজ্য বা আৰ্ণৰ বাস্তীয়, আন্তঃচৰকাৰী সংস্থা বা আন কোনো ব্যক্তি” শব্দসমূহ প্ৰতিষ্ঠাপিত।

৫। ১৯২৩ চনৰ ২০ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ২ ৰ দ্বাৰা সংযুক্ত কৰা হৈছে।

ভৌতি প্রদর্শনের দ্বারা বা প্রাধিকারের অপব্যরহারের দ্বারা বা বাধ্য করার আন কৌশলের দ্বারা সেই নারীক কোনো স্থানের পরা যাবালে উৎপ্রেক্ষিত করে তেওঁ পূর্বেক্ষি প্রকারেরে দণ্ডনীয় হব।

অবয়স্কা বালিকা সংগ্রহ।

১। [৩৬৬ক। যিয়ে, ওঠের বছৰ বয়সের তলৰ কোনো অবয়স্কা ছোৱালীক অন্য ব্যক্তিৰ সৈতে অবৈধ সঙ্গম কৰাৰ বাবে বাধ্য বা প্রলোভিত কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে বা তাৰ দ্বারা বাধ্য বা প্রলোভিত কৰা হব এইটো সন্তান্য জানি এনে ছোৱালীক কোনো স্থানের পরা যাবালে বা কাৰ্য কৰিবলৈ যিয়েই নহওঁক, কোনো উপায়ে উৎপ্রেক্ষিত কৰে, তেওঁ কাৰাবাসৰে, যি দহ বছৰলৈ বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডনীয় হব, আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।]

বিদেশৰ পৰা ছোৱালী আমদানি কৰা।

৩৬৬খ। যিয়ে, ভাৰতৰ বাহিৰৰ যি কোনো দেশৰ পৰা ৩[বা জন্মু আৰু কাশীৰ বাজ্য]ৰ পৰা, একেশ বছৰ বয়সের তলৰ কোনো ছোৱালী ৩[ভাৰত] লৈ আমদানি, তেওঁক আন এজন ব্যক্তিৰ লগত অবৈধ সঙ্গম কৰিবলৈ বাধ্য কৰা হব বা প্রলোভিত কৰা অভিপ্ৰায়েৰে বা তাৰ দ্বারা তেওঁক বাধ্য বা প্রলোভিত কৰা হব এইটো সন্তান্য জানি কৰে ৪xxx তেওঁ কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰলৈ বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডনীয় হব, আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।]

ব্যক্তিক গুৰুত্ব আঘাত, দাসত্ব ইত্যাদিৰ অধ্যধীন কৰাৰ উদ্দেশ্যে মনুষ্যাপহৰণ বা অপহৰণ।

৩৬৭। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক মনুষ্যাপহৰণ বা অপহৰণ এই কাৰণে কৰে যাতে তেওঁক গুৰুত্ব আঘাত বা দাসত্ব বা কোনো ব্যক্তিৰ অস্বাভাৱিক কাম বাসনাৰ অধ্যধীন কৰিব পৰা যায় বা তেনেদেৰে অধ্যধীন কৰাৰ বিপদত যাতে তেওঁ পৰে সেইদৰে ব্যৱস্থা কৰা হয় বা এইটো সন্তান্য বুলি জানি কৰে যে তেনে ব্যক্তিক এনে ধৰণে অধ্যধীন কৰা হব বা ব্যৱস্থা কৰা হব, তেওঁ দুই প্রকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

মনুষ্যাপহৰণ কৰা বা অপহৰণ কৰা ব্যক্তিক দোষপূৰ্বক লুকাই ৰখা বা পৰিৰোধত ৰখা।

৩৬৮। যিয়ে, কোনো এজন ব্যক্তিক মনুষ্যাপহৰণ বা অপহৰণ কৰা হৈছে বুলি জানিও, তেনে ব্যক্তিক দোষপূৰ্বক লুকাই ৰাখে বা পৰিৰোধত, ৰাখে তেওঁ সেই একে ধৰণে দণ্ডিত হব যেনিবা তেওঁ তেনে ব্যক্তিক সেই একে অভিপ্ৰায়েৰে বা জানেৰে বা সেই একে উদ্দেশ্যে মনুষ্যাপহৰণ কৰিছিল বা অপহৰণ কৰিছিল যি অভিপ্ৰায়েৰে বা যি প্ৰয়োজনৰ বাবে তেওঁ তেনে ব্যক্তিক লুকাই ৰাখিছে বা পৰিৰোধত ৰাখিছে।

দহ বছৰে তলৰ শিশুক তাৰ শৰীৰৰ পৰা চুৰি কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে মনুষ্যাপহৰণ বা অপহৰণ কৰা।

৩৬৯। যিয়ে, দহ বছৰ বয়সের তলৰ কোনো শিশুক, তেনে শিশুৰ শৰীৰৰ পৰা কোনো অস্থাবৰ সম্পত্তি অসাধু ভাৱে লোৱাৰ অভিপ্ৰায়েৰে মনুষ্যাপহৰণ বা অপহৰণ কৰে, তেওঁ দুই প্রকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি সাত বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব, আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

কোনো ব্যক্তিক দাসৰপে ক্ৰয় বা হস্তান্তৰ কৰা।

৩৭০। যিয়ে, কোনো ব্যক্তিক দাসৰপে আমদানি কৰে, বণ্ণানি কৰে, অপসাৰণ কৰে, ক্ৰয় কৰে, বিক্ৰী কৰে বা হস্তান্তৰ কৰে, বা কোনো ব্যক্তিক তেওঁৰ ইচ্ছাৰ বিৰক্তে দাসৰপে গ্ৰহণ কৰে, লয় বা নিৰোধ কৰি ৰাখে, তেওঁ দুই প্রকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি সাত বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব, তেওঁ জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

অভ্যাসিক ভাৱে দাসৰ ব্যৱসায় কৰা।

৩৭১। যিয়ে, অভ্যাসিক ভাৱে দাস আমদানি কৰে, বণ্ণানি কৰে, অপসাৰিত কৰে, ক্ৰয় কৰে, বিক্ৰী কৰে ব্যৱসায় কৰে, বা ব্যৱহাৰ কৰে, তেওঁ ৫[আজীৱন কাৰাবাস] ৰে, বা দুই প্রকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে যাৰ অৱধি দহ বছৰ অধিক নহব, দণ্ডিত হব, আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

১। ১৯২৩ চনৰ ২০ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ৩ বা দ্বাৰা অন্তঃস্থাপিত।

২। ১৯৫১ চনৰ ৩ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ৩ আৰু অনুসূচীৰ দ্বাৰা অন্তঃস্থাপিত।

৩। “বৃটিছ ভাৰত” শব্দসমূহ অনুক্ৰমিকভাৱে অনু কূলন আদেশ, ১৯৪৮, অং আং ১৯৫০ আৰু ১৯৫১ চনৰ ৩ নং অধিনিয়ম ধাৰা আৰু অনুসূচীৰ দ্বাৰা উপৰোক্তমতে পঠিত হৰলৈ প্ৰতিষ্ঠাপিত হৈছে।

৪। ১৯৫১ চনৰ ৩ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ৩ আৰু অনুসূচীৰ দ্বাৰা ১১৭ আৰু অনুসূচীৰ দ্বাৰা “আজীৱন নিৰ্বাসন”ৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠাপিত (১-১৯৫৬ ৰ পৰা প্ৰভাৱী হোৱাকৈ)।

বেশ্যাবৃত্তি ইত্যাদির উদ্দেশ্যে
অবয়স্ক বিক্রী করা।

৩৭২। যিয়ে, ১[ওঠৰ বছৰ বয়সৰ তলৰ কোনো ব্যক্তিক তেনে ব্যক্তিক যি কোনো সময়ত কোনো ব্যক্তিৰ লগত বেশ্যাবৃত্তি বা অবৈধ সঙ্গমৰ বাবে লগোৱা বা ব্যৱহাৰ কৰাৰ অভিপ্ৰায়েৰে বা কোনো বিধি বিৰুদ্ধ বা অনৈতিক উদ্দেশ্যৰ বাবে, বা তেনে ব্যক্তিক যি কোনো বয়সত তেনে কোনো উদ্দেশ্যত লগোৱা বা ব্যৱহৃত কৰা সম্ভাৱ্য বুলি জানিও, বিক্ৰী কৰে, ভাৰালৈ দিয়ে বা অন্য ধৰণে হস্তান্তৰ কৰে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব, আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

২[স্পষ্টীকৰণ ১ - যেতিয়া ওঠৰ বছৰ তলৰ নাৰীক কোনো বেশ্যালয় বা এনে কোনো ব্যক্তিলৈ, যিজনে বেশ্যালয় চলায় বা পৰিচালনা কৰে, বিক্ৰী কৰা হয়, ভাৰালৈ দিয়া হয় বা অন্যথা হস্তান্তৰ কৰা হয় তেনে নাৰীৰ তেনেদৰে হস্তান্তৰ কৰা ব্যক্তিজনক, তাৰ প্ৰতিকূল প্ৰমাণিত নোহোৱা পৰ্যন্ত, এনেদৰে প্ৰাকধাৰণা কৰি লোৱা হব যে তেওঁ তাইক এনে অভিপ্ৰায়েৰে হস্তান্তৰ কৰিছে যে তাইক বেশ্যাবৃত্তিৰ উদ্দেশ্যে ব্যৱহাৰ কৰা হব।

স্পষ্টীকৰণ ২ - এই ধাৰাৰ প্ৰয়োজনাৰ্থে “অবৈধ সঙ্গম” মানে বিবাহৰ দ্বাৰা বা এনে কোনো সংযোগ বা বাস্তোনৰ দ্বাৰা, যিটো যদিও বিবাহৰ পৰ্যায়ৰ নহয়, তেওঁলোকৰ সম্প্ৰদায়ৰ বা যি ক্ষেত্ৰত তেওঁলোক বেলেগে বেলেগে সম্প্ৰদায়ভুক্ত হয়, তেনে ক্ষেত্ৰত উভয় সম্প্ৰদায়ৰ স্থীয় বিধি বা প্ৰথাৰ দ্বাৰা তেওঁলোকৰ মাজত বিবাহসন্দৃশ সম্বন্ধ হোৱা বুলি স্বীকৃত, একত্ৰিত নোহোৱা ব্যক্তিবোৰ মাজত যৌন সঙ্গম বুজায়।]

বেশ্যাবৃত্তি আদিৰ বাবে অবয়স্ক
ক্ৰয় কৰা।

৩৭৩। যিয়ে, ১[ওঠৰ বছৰ বয়সৰ তলৰ কোনো ব্যক্তিক এই অভিপ্ৰায়েৰে যে তেনে ব্যক্তিক কোনো বয়সত বেশ্যাবৃত্তি বা কোনো ব্যক্তিৰ লগত অবৈধ সঙ্গম কৰাৰ বাবে বা কোনো বিধি বিৰুদ্ধ অনৈতিক উদ্দেশ্যৰ বাবে কামত লগোৱা হব বা ব্যৱহাৰ কৰা হব বা এইটো সম্ভাৱ্য জানি যে তেনে ব্যক্তিক কোনো বয়সত] এনে কোনো উদ্দেশ্যৰ বাবেৰ কামত লগোৱা হব বা ব্যৱহাৰ কৰা হব, ক্ৰয় কৰে, ভাৱালৈ লয় বা অন্যথা তেওঁৰ দখল লাভ কৰে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে যাৰ অৱধি দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

২[স্পষ্টীকৰণ ১ - কোনো বেশ্যা বা বেশ্যালয় চলাই থকা বা পৰিচালনা কৰি থকা কোনো ব্যক্তি, যিজনে ওঠৰ বছৰ বয়সৰ তলৰ নাৰীক ক্ৰয় কৰে, ভাৱালৈ লয় বা অন্যথা তেওঁৰ দখল লাভ কৰে প্ৰতিকূল প্ৰমাণিত নোহোৱা পৰ্যন্ত এইটো প্ৰাকধাৰণা কৰা হব যে তেওঁ এনে অভিপ্ৰায়েৰে তেনে নাৰীৰ দখল লাভ কৰিছে যে নাৰী জনীক বেশ্যা বৃত্তিৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হব।

স্পষ্টীকৰণ ২ - “অবৈধ সঙ্গম”ৰ অৰ্থ ধাৰা ৩৭২ ত থকাৰ দৰে একেই হব।]

৩৭৪। যিয়ে, বিধি বিৰুদ্ধ ভাৱে কোনো ব্যক্তিৰ সেই ব্যক্তিজনৰ ইচ্ছাৰ বিৰুদ্ধে শ্ৰমৰ বাবে বাধ্য কৰে তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি এবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে বা জৰিমনাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডিত হব।

১[যৌন অপৰাধবোৰ]

৩৭৫। এজন মানুহে “ধৰ্মণ” কৰা বুলি কোৱা হয় যেতিয়া তেওঁ ইয়াৰ পিছত ব্যতিক্ৰম কৰা ক্ষেত্ৰ ব্যতিৰেকে নিমোক্ত ছয়টা বৰ্ণনাৰ যি কোনো এটা পৰিস্থিতিত কোনো নাৰীৰ লগত যৌন সগম কৰে।

প্ৰথম - সেই নাৰীৰ ইচ্ছাৰ বিৰুদ্ধে।

দ্বিতীয় - সেই নাৰীৰ সন্মতি বিনা।

১। ১৯২৪ চনৰ ১৮ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ২ ব দ্বাৰা কিছুমান মূল শব্দৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠাপিত।

২। ১৯২৪ চনৰ ১৮ নং অধিনিয়মৰ ধাৰা ৩ ব দ্বাৰা অন্তঃস্থাপিত।

৩। একে অধিনিয়মৰ ধাৰা ৪ ব দ্বাৰা অন্তঃস্থাপিত।

৪। ১৯৮৩ চনৰ অধিনিয়মৰ সংখ্যা ৪৩ ব ধাৰা ৩ ব দ্বাৰা প্ৰতিষ্ঠাপিত।

তৃতীয় - সেই নারীর সম্মতি সহ, যেতিয়া তেওঁর সম্মতি তেওঁর বা তেওঁ স্বার্থজড়িত হোৱা কোনো ব্যক্তির মৃত্যু বা আঘাতৰ ভয় দেখুৱাই লাভ কৰা হৈছে।

চতুর্থ - সেই নারীৰ সম্মতি সহ যেতিয়া ব্যক্তিজনে জানে যে তেওঁ তাৰ পতি নহয় আৰু তাই সম্মতি দিছে কাৰণ তাই বিশ্বাস কৰিছে যে তেওঁ আন এজন ব্যক্তি যিজনৰ লগত তাইৰ বিধি সম্মত ভাৱে বিবাহ হৈছে বা তাই নিজকে বিধি সম্মত ভাৱে বিবাহিতা হোৱা বুলি বিশ্বাস কৰিছে।

পঞ্চম - সেই নারীৰ সম্মতি সহ, যেতিয়া এনে সম্মতি দিয়াৰ সময়ত তেওঁ অসুস্থ মন বা মাতাল অৱস্থাৰ কাৰণে বা সেই মানুহজনৰ দ্বাৰা ব্যক্তিগত ভাৱে বা কোনো অন্য ব্যক্তিৰ জৰিয়তে কোনো আজ্ঞান কাৰী বা অস্বাস্থ্যকৰ পদাৰ্থ দিয়া হোৱাৰ কাৰণে সেই কাৰ্য্যৰ যি বিষয়ে তেওঁ সম্মতি দিছে, প্ৰকৃতি আৰু পৰিগাম বুজিবলৈ অসমৰ্থ।

ষষ্ঠ - এই নারী গৰাকীৰ সম্মতিসহ বা সম্মতিবিনা, যেতিয়া তাইৰ যোগ্য বছৰতকৈ কম বয়সৰ।

স্পষ্টাকৰণ - ধৰ্ষণ অপৰাধটো হবৰ বাবে আৱশ্যকীয় যৌন সঙ্গমটো হবলৈ প্ৰবেশেই যথেষ্ট।

ব্যতিগ্ৰহ - এজন মানুহৰ তেওঁৰ পত্ৰীৰ সৈতে, যৌন সঙ্গম ধৰ্ষণ নহয়, যেতিয়া পত্ৰী গৰাকী পোঞ্চৰ বছৰ বয়সৰ তলৰ নহয়।

ধৰ্ষণৰ বাবে দণ্ড।

৩৭৬। (১) যিয়ে, উপধাৰা (২) ৰ দ্বাৰা উপৰাক্ষিত ক্ষেত্ৰ সমূহ ব্যতিৰেকে ধৰ্ষণ কৰে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি সাত বছৰতকৈ কম নহব কিন্তু যি আজীৱন বা দহ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হ'ব পাৰে আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হ'ব, যদিহে ধৰ্ষিত হোৱা নারী গৰাকী তেওঁৰ পত্ৰী আৰু বাৰ বছৰ বয়সৰ তলৰ তেনে ক্ষেত্ৰত, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাৰাবাসৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হ'ব পাৰে বা জৰিমনাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডিত হ'ব :

পৰস্ত ন্যায়ালয়ে এনে পৰ্যাপ্ত আৰু বিশেষ কাৰণত যিটো নিৰ্যাত উল্লেখিত কৰা হ'ব সাত বছৰতকৈ কম অৱধিৰ কাৰাবাসৰ দণ্ডাদেশ দিব পাৰিব।

(২) যিয়ে, —

(ক) আৰক্ষী পদাধিকাৰী হৈ -

(I) তেওঁ নিযুক্ত হোৱা সেই আৰক্ষী থানাৰ সীমাবোৰ ভিতৰত ; বা

(II) কোনো থানাৰ প্রাঙ্গনত, তেওঁ নিযুক্ত হোৱা এনে থানাত আৰাস্থিত হওঁক বা নহওঁক ; বা

(III) তেওঁ অভিবক্ষা বা তেওঁৰ অধীনস্থ কোনো আৰক্ষী পদাধিকাৰীৰ অভিবক্ষাত কোনো নারীক ধৰ্ষণ কৰে ; বা

(খ) লোক সেৱক হৈ তেওঁৰ শাসকীয় স্থিতিৰ সুবিধা লৈ তেওঁৰ অভিবক্ষাত থকা বা তেওঁৰ অধীনস্থ কোনো লোকসেৱকৰ অভিবক্ষাত থকা কোনো এনে নারীক ধৰ্ষণ কৰে ;

(গ) তৎসময় বলৱৎ থকা কোনো বিধিৰ দ্বাৰা বা তাৰ অধীনত স্থাপিত কোনো কাৰাগাৰ প্ৰতি প্ৰেৰণ গৃহ বা অভিবক্ষাৰ আন স্থানৰ বা নারী বা শিশু সকলৰ কোনো সংস্থাৰ পৰিচালনা বা কৰ্মচাৰী বৃন্দত থাকি তেওঁৰ শাসকীয় স্থিতিৰ সুবিধা লৈ এনে কাৰাগাৰ, প্ৰতিপ্ৰেৰণ গৃহ, স্থান বা সংস্থাৰ কোনো নিবাসীক ধৰ্ষণ কৰে ; বা

(ঘ) কোনো চিকিৎসালয়ৰ পৰিচালনা বা কৰ্মচাৰীবৃন্দত, থাকি তেওঁৰ শাসকীয় স্থিতিৰ লাভ উঠাই সেই চিকিৎসালয়ত কোনো নারী ধৰ্ষণ কৰে, বা

(ঙ) কোনো নারীক গৰ্ভৰতী বুলি জানিও ধৰ্ষণ কৰে, বা

(চ) বাৰ বছৰ বয়সৰ তলৰ কোনো নারীক ধৰ্ষণ কৰে ; বা

(ছ) দলবদ্ধভাৱে ধৰ্ষণ কৰে ;

তেওঁ সশ্রম কাবাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰৰ কম নহয় কিন্তু যি আজীৱন হব পাৰে, দণ্ডিত হব
আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হবঃ

পৰস্তু ন্যায়ালয়ে এনে পৰ্যাণ আৰু বিশেষ কাৰণত যিটো নিৰ্ণয়ত উল্লেখ কৰা হব, দুই প্ৰকাৰৰ
এটা কাবাবাসৰে, যাৰ অৱধি দহ বছৰতকৈ কম হব, দণ্ডদেশ দিব পাৰিব।

স্পষ্টীকৰণ ১ - যি ক্ষেত্ৰত ব্যক্তিসকলৰ সমূহবিপৰী এক বা অধিক ব্যক্তিৰ দ্বাৰা সকলোৰে
উল্লেহতীয়া অভিপ্ৰায় অগ্ৰসৰ কৰণত কোনো নাৰীক ধৰ্ষণ কৰে, তেনে ক্ষেত্ৰত এনে ব্যক্তিসকলৰ
প্ৰত্যেকেই এই ধাৰাৰ অৰ্থত দলবদ্ধভাৱে ধৰ্ষণ কৰা বুলি গণ্য কৰা হব।

স্পষ্টীকৰণ ২ - নাৰী বা শিশুসকলৰ সংস্থা মানে নাৰী সকল আৰু শিশুবোৰ গ্ৰহণ কৰিবলৈ
আৰু তেওঁলোকৰ তত্ত্বাৰধান লকৈলৈ স্থাপিত বা বৰ্ক্ষিত কোনো সংস্থাক বুজায় তাৰ নাম অনাথালয় হওঁক
বা অৱহেলিত নাৰী বা শিশুৰ বাবে গৃহই হওঁক বা বিধৰাব কাৰণে গৃহই হওঁক বা অন্য নামেই হওঁক।

স্পষ্টীকৰণ ৩ - “চিকিৎসালয়” মানে চিকিৎসালয়ৰ প্ৰাঙ্গনক বুজায় আৰু কোনো সংস্থাৰ
চৌহদ সমূহো ইয়াৰ অঙ্গত হব যিবিলাক ৰোগ মুক্তিৰ পিছত বিশ্রামৰ সময়ৰ ভিতৰত চিকিৎসীয়
পৰিচৰ্যা বা পুনৰ্বাসৰ প্ৰয়োজন হোৱা ব্যক্তি সকলক গ্ৰহণ আৰু উপচাৰৰ নিমিত্তে হয়।

৩৭৬ ক। যিয়ে, নিজৰ পত্ৰীৰ সৈতে যি পৃথক কৰণৰ ডিফ্ৰী বা কোনো প্ৰথা বা ৰীতিৰ অধীনত তেওঁৰ
পৰা পৃথক ভাৱে বাস কৰিছে, তেওঁৰ সম্মতি বিনা যৌন সঙ্গম কৰে, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাবাবাসৰে,
যাৰ অৱধি দুবছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

৩৭৬ খ। যিয়ে, লোক সেৱক হৈ নিজৰ শাসকীয় স্থিতিৰ সুবিধা লৈ কোনো নাৰীক, যি এনে লোকসেৱক
ৰূপে তেওঁৰ অভিবক্ষত আছেৰ তেওঁৰ অধীনস্থ কোনো লোকসেৱকৰ অভিবক্ষত আছে, নিজৰ সৈতে
যৌন সঙ্গমৰ বাবে উৎপ্ৰেৰিত বা প্ৰলোভিত কৰে, যি যৌন সঙ্গম ধৰ্ষণৰ অপৰাধৰ পৰ্যায়ৰ নহয়, তেওঁ
দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাবাবাসৰে, যাৰ অৱধি পাঁচ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ
বাবেও দায়ী হব।

৩৭৬ গ। যিয়ে, তৎসময় বলৱৎ থকা কোনো বিধিৰ দ্বাৰা বা ইয়াৰ অধীনত স্থাপিত কোনো কাৰাগাব,
প্ৰতিপ্ৰেৰণ গৃহ বা অভিবক্ষাৰ অন্য স্থানৰ বা নাৰী বা শিশু সকলৰ কোনো সংস্থাৰ অধীক্ষক বা পৰিচালক
হৈ নিজৰ শাসকীয় স্থিতিৰ সুবিধা লৈ আৰু কাৰাগাব, প্ৰতিপ্ৰেৰণ গৃহ, স্থান বা সংস্থাৰ কোনো নাৰী
নিবাসীক নিজৰ সৈতে সঙ্গম কৰিবলৈ উৎপ্ৰেৰিত বা প্ৰলোভিত কৰে, যি যৌন সঙ্গম ধৰ্ষণৰ অপৰাধৰ
পৰ্যায়ৰ নহয় তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাবাবাসৰে, যাৰ অৱধি পাঁচ বছৰ পৰ্যন্ত বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত
হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

স্পষ্টীকৰণ ১ - কোনো কাৰাগাব, প্ৰতিপ্ৰেৰণ গৃহ বা অভিবক্ষাৰ আন কোনো স্থান বা কোনো
নাৰী বা শিশু সংস্থাৰ সম্বন্ধত “অধীক্ষকে” এনে কোনো ব্যক্তিক অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব, যি ব্যক্তি এনে কাৰাগাব,
প্ৰতিপ্ৰেৰণ গৃহ, স্থান বা সংস্থাত এনে কোনো পদত অধিষ্ঠিত যাৰ আধাৰত তেওঁ ইয়াৰ নিবাসীৰ ওপৰত
কোনো প্ৰাধিকাৰ বা নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰয়োগ কৰিব পাৰে।

স্পষ্টীকৰণ ২ - “নাৰী বা শিশু সংস্থা” অভিব্যক্তিৰ অৰ্থ ধাৰা ৩৭৬ ৰ উপধাৰা (২) ৰ স্পষ্টীকৰণ
২ ত থকাৰ দৰে হব।

৩৭৬ ঘ। যিয়ে, কোনো চিকিৎসালয়ৰ পৰিচালনাৰ থাকি বা কোনো চিকিৎসালয়ৰ কৰ্মচাৰী বৃন্দত থাকি
নিজৰ শাসকীয় স্থিতিৰ সুবিধা লৈ সেই চিকিৎসালয়ত কোনো নাৰীৰ সৈতে এনে যৌন সঙ্গম কৰে,
যিটো ধৰ্ষণ অপৰাধৰ পৰ্যায়ৰ নহয়, তেওঁ দুই প্ৰকাৰৰ এটা কাবাবাসৰে, যাৰ অৱধি পাঁচ বছৰ পৰ্যন্ত
বিস্তাৰিত হব পাৰে, দণ্ডিত হব আৰু জৰিমনাৰ বাবেও দায়ী হব।

স্পষ্টীকৰণ - “চিকিৎসালয়” অভিব্যক্তিৰ অৰ্থ ধাৰা ৩৭৬ ৰ উপধাৰা (২) স্পষ্টীকৰণ ৩ ত
থকাৰ দৰে হব।

ପ୍ରକୃତି ବିରକ୍ତଦେ ଅପରାଧବୋରର ବିଷୟେ

ପ୍ରକୃତି ବିରକ୍ତ ଅପରାଧବୋର ।

୩୭୭ । ଯିଯେ, ସ୍ଵେଚ୍ଛାଇ ପ୍ରକୃତି ବିରକ୍ତ ଭାବେ କୋନୋ ପୁରୁଷ, ନାରୀ ବା ଜନ୍ମର ମୈତେ ଦୈହିକ ସନ୍ଦର୍ଭ କରେ, ତେ ଓଁ
[ଆଜୀରନ କାରାବାସ] ବେ ବା ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଏଟା କାରାବାସରେ, ଯାର ଅବଧି ଦର୍ଶନ ବହିରେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିନ୍ଦୁରିତ ହବ ପାରେ,
ଦଣ୍ଡିତ ହବ, ଆରୁ ଜରିମନାର ବାବେ ଓ ଦାୟୀ ହବ ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ - ଏହି ଧାରାତ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅପରାଧଟୋ ହବଲେ ଆରଶ୍ୟକୀୟ ଦୈହିକ ସନ୍ଦର୍ଭଟୋ ହବର ବାବେ
ପ୍ରବେଶେଇ ଯଥେ ଟେ ।

ଅଧ୍ୟାୟ - ୧୭

ସମ୍ପନ୍ତିର ବିରକ୍ତଦେ ଅପରାଧବୋରର ବିଷୟେ

ଚୁରିର ବିଷୟେ

ଚୁରି ।

୩୭୮ । ଯିଯେ, କୋନୋ ଅଞ୍ଚାବର ସମ୍ପନ୍ତି କୋନୋ ଏଜନ ବ୍ୟକ୍ତିର ଦଖଲର ପରା ସେଇ ବ୍ୟକ୍ତିଜନର ସମ୍ମତି ବିନା,
ଅସାଧୁଭାବେ ଲୋକାର ଅଭିପ୍ରାୟେରେ, ସେଇ ସମ୍ପନ୍ତି ତେନେଦରେ ଲବର ବାବେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରେ, ତେ ଓଁ ଚୁରି କରା ବୁଲି
କୋରା ହୁଯ ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ୧ - ଅଞ୍ଚାବର ସମ୍ପନ୍ତି ନୋହୋରା କୋନୋ ବନ୍ତ ଯି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଇ ଭୂମିର ଲଗତ ସଂଲଙ୍ଘ ହୈ
ଥାକେ, ଚୁରିର ବିଷୟ ନହୁଁ, କିନ୍ତୁ ଯେତିଆଇ ଇଯାକ ଭୂମିର ପରା ପୃଥକ କରା ହୁଯ, ଇ ଚୁରିର ବିଷୟ ହବଲେ ଯୋଗ୍ୟ ହୁଯ ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ୨- ଏକେଟା କାର୍ଯ୍ୟର ଦ୍ୱାରାଇ ସ୍ଥାନାନ୍ତରକରଣ ଯି ପୃଥକ କରଣ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ଚୁରି କାର୍ଯ୍ୟ ହବ
ପାରେ ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ୩ - କୋନୋ ବ୍ୟକ୍ତିଯେ ଏଟା ବନ୍ତକ ଏଟା ପ୍ରତିବନ୍ଦକ ଆତ୍ମାଇ ଯିଟୋରେ ଇଯାକ ସ୍ଥାନାନ୍ତର
କରାତ ବାଧା ଦିଛିଲ ବା ଇଯାକ ଆନ କୋନୋ ବନ୍ତର ପରା ପୃଥକ କରି ତଥ ଇଯାକ ପ୍ରକୃତତେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରି
ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରା ବୁଲି କୋରା ହୁଯ ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ୪ - କୋନୋ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯିଜନେ କୋନୋ ଏଟା ଉପାୟେ ଏଟା ଜନ୍ମକ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯ, ତେ ଓଁ
ସେଇ ଜନ୍ମଟୋକ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରା ବୁଲି, ଆରୁ ଏନେ ସକଳୋବୋର ବନ୍ତକେ ଯିବୋର ଏନେଦରେ ଉଂପନ୍ନ କରା ଗତିର
ପରିଣାମ ସ୍ଵରାପେ ସେଇ ଜନ୍ମଟୋର ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହୁଯ, ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରା ବୁଲି କୋରା ହୁଯ ।

ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ୫ - ପରିଭାୟାତ ଉଲ୍ଲେଖିତ ସମ୍ମତିଟୋ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ ବା ବିବକ୍ଷିତ ହବ ପାରେ, ଆରୁ ହ୍ୟାତୋ
ଦଖଲତ ଥକା ବ୍ୟକ୍ତିଜନେ ଦିବ ପାରେ ନାହିଁ ଆନ କୋନୋ ବ୍ୟକ୍ତିଯେ ଦିବ ପାରେ ଯାର ସେଇ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟେ ହୁଯ
ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ ବା ବିବକ୍ଷିତ ପ୍ରାଧିକାର ଆଛେ ।

ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧ

(କ) “ଜ” ବର ଦଖଲର ପରା “ଜ” ବର ସମ୍ମତି ବିନା ଅସାଧୁ ଭାବେ ଆତ୍ମାଇ ନିୟାର ଅଭିପ୍ରାୟେରେ “କ” ଇ
“ଜ” ବର ପଥାରତ ଥକା ଏଡ଼ାଲ ଗଛ କାଟି ପେଲାଲେ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ଯଦିହେ କୁକୁରଟୋ “ଜ” ବର ସମ୍ମତି ବିନା “ଜ” ବର
ଦଖଲର ପରା ଅସାଧୁ ଭାବେ ଲୈ ଯୋରାଟୋରେଇ “କ” ବର ଅଭିପ୍ରାୟ ହୁଯ, ତେଣେ ଯି ମୁହଁର୍ତ୍ତରେ “ଜ” ବର କୁକୁରଟୋରେ
“କ” କାନୁସରଣ କରିବାଲେ ଆରଣ୍ଡ କରିଲେ, ତେତିଆଇ “କ” ଇ ଚୁରି କରିଲେ ।

(ଖ) “କ” ଇ କୁକୁରର ବାବେ ଏଟା ଟୋପ ତେ ଓଁ ଜେପତ ବାଖିଲେ ଆରୁ ଏହିଦରେ “ଜ” ବର କୁକୁରଟୋକ
ଏହିଟୋ ଅନୁସରଣ କରିବାଲେ ଉଂପରେବିତ କରିଲେ, ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ଯଦିହେ କୁକୁରଟୋ “ଜ” ବର ସମ୍ମତି ବିନା “ଜ” ବର
ଦଖଲର ପରା ଅସାଧୁ ଭାବେ ଲୈ ଯୋରାଟୋରେଇ “କ” ବର ଅଭିପ୍ରାୟ ହୁଯ, ତେଣେ ଯି ମୁହଁର୍ତ୍ତରେ “ଜ” ବର କୁକୁରଟୋରେ
“କ” କାନୁସରଣ କରିବାଲେ ଆରଣ୍ଡ କରିଲେ, ତେତିଆଇ “କ” ଇ ଚୁରି କରିଲେ ।

---

୧ । ୧୯୫୫ ଚନର ୨୬ ନଂ ଅଧିନିୟମ ଧାରା ୧୧୭ ଆରୁ ଅନୁମୂଳୀର ଦ୍ୱାରା “ଆଜୀରନ ନିର୍ବାସନର” ବାବେ
ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତ ।